

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—, — Poštno-čkovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon interurban 113.

Cena inseratom: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/8 strani Din 250.—,
1/16 str. Din 125.—, Mali ogla-
si vsaka beseda Din 1.20.

Državniki se posvetujejo.

Mesec januar je mesec velikih mednarodnih posvetovanj in zborovanj. V prvi polovici januarja je zborovala — konferenca zastopnikov velesil in drugih držav v Haagu. Sredi meseca zboruje Društvo narodov v švicarskem mestu Ženevi. V zadnji tretjini meseca pa se bo v Londonu zbrala konferenca držav za razorožitev ali zmanjšanje oboroženosti na morju.

Vsa ta zborovanja so dokaz za to, da je veliko važnih vprašanj mednarodne in meddržavne politike, ki še niso rešena, pa so potrebna rešitve. Že prejšnja leta se je o teh vprašanjih mnogo razpravljalo in razni državniki so se s hvalevredno resnobo in vnemo trudili, da bi se ta vprašanja rešila v zadovoljnost kolikor največ narodov v Evropi in v splošni blagor evropskih držav. Kljub vsem ozbiljnim in velikim naporom se ni posrečilo priti do zadovoljive rešitve in tako so ta vprašanja kot težka, z velikimi obveznostmi obremenjena dedščina preteklih let prešla v leto 1930.

V Haagu.

V Haagu se je razpravljalo, reševalo in rešilo vprašanje vojnih reparacij, to je, vojne odškodnine, ki jo morajo plačevati premaganke v svetovni vojni: Nemčija, Avstrija, Bolgarska in Madžarska. Kar se tiče Nemčije, je lansko leto konferenca strokovnjakov v Parizu svoje posvetovalno delo končala koncem maja s sestavo Youngovega (izgovori Jangovega) načrta, tako-imevanega po ameriškem zastopniku — Youngu. V jeseni lanskega leta je bila v Haagu prva konferenca državnikov — zastopnikov držav, ki so v tem vprašanju zainteresirane, ter je potrdila Youngov načrt. Ta načrt, ki določa višino nemških reparacijskih plačil in način plačevanja, je za Nemce boljši kakor je bil Dawesov načrt iz leta 1924 in zato mu je nemško ljudstvo pri ljudskem glasovanju zadnjo nedeljo pred Božičem lanskega leta pritrnilo. Ostala vprašanja, ki so bila v zvezi s tem načrtom, je rešila druga konferenca v Haagu, ki je zborovala pretekli teden. Na tej konferenci je se tudi razpravljalo in reševalo o takozvanih vzhodnih reparacijah, ki naj bi jih plačevale

Bolgarija, Avstrija in Madžarska. Te tri države so se ustavljale in protestirale proti zahtevam, ki so po njih mnenju previsoke, osobito Madžarska se je trdovratno branila, da bi morala — globlje poseči v svoj žep.

Dočim se je v Haagu razpravljalo o likvidaciji vojne in njenih posledic, je in bo v Ženevi in Londonu govor o tem, kako bi se dal zajamčiti trajni mir med narodi in kako bi se v smislu ohranitve miru dalo najboljše rešiti vprašanje razoroženja, odnosno zmanjšanja oboroženosti predvsem na morju.

V Ženevi.

V Ženevi se je v ponedeljek sestal svet Društva narodov. Zopet se bodo njegovi člani posvetovali o važnem vprašanju, v katerem štadiju (stanju) se nahaja vprašanje stalnega miru v Evropi in na svetu, kaj ogroža utrditev miru in v čem bi bilo najkrepkejše jamstvo za ohranitev trajnega miru. Kellogova protivojna pogodba, ki je bila 27. avgusta 1928 slovesno podpisana v Parizu ter je z vso svečanostjo proglasila napadalno vojno kot zločin, ni mogla preprečiti koncem jeseni lanskega leta vojaškega spopada v Mandžuriji med Rusijo in Kitajsko, čeprav sta tudi ti dve državi podpisali Kellogovo mirovno pogodbo. Svet Društva narodov bo te resnobne in za bodočnost miru nevarne pojave moral sprejeti v okvir svojih posvetovanj ter bo moral svoja pravila spremeniti po znamenjih časa, da bo moglo Društvo narodov zadostiti svoji prvi in najvažnejši nalogi: ustvariti trdno podlago za pomirjenje in trajanje miru.

Društvo narodov tudi ne bo moglo brezbrizno mimo gospodarske borbe, ki se vrši med posameznimi državami Evrope in ki se v najboljše oblike javlja v carinah, ki jih države določajo na uvoz in izvoz poljedelskih, obrtnih in industrijskih produktov (proizvodov). Predlaga in priporoča se carinsko premirje za določen čas na podlagi dosedanjih carinskih tarif. Nekateri države bi s tem bile zadovoljne, druge pa, ki niso dosedaj dovolj izvedle ideje zaščitnih carin, takemu premirju ugovarjajo. Najbolj vneti zagovorniki carinskega premirja pa že gledajo v svo-

jem duhu srečo obetajočo dobo, ko bodo evropske države ali vsaj njihova večina imele enotno carinsko tarifo.

V Londonu.

V Londonu pa bo razgovor veljal — vprašanju, ki se tiče ohranitve miru, pa tudi gospodarske ozdravitve držav. To je velevažno, pa tudi zapleteno — vprašanje razorožitve. V pravilih Društva narodov se nahaja določba, ki obvezuje države — članice Društva k temu, da izvedejo razorožitev. Društvo se je s tem vprašanjem mnogo pečalo ter je v to svrhu izvolilo odseke, izbralo komisije ter vršilo razne predpriprave za to, da bi se sklicala svetovna konferenca za razorožitev. Do te konference še ni prišlo, ker še niso podani vsi pogoji, da bi taka konferenca mogla z uspehom zborovati. Londonska konferenca naj bi tudi svetovni konferenci za splošno razorožitev pripravila pot. Angleška vlada pod vodstvom Macdonalda, ki je preteklo leto bil v Ameriki, da bi ustvaril sporazum med Zedinjenimi državami in Anglijo glede na obseg, število in težo bojnih ladij, se resno trudi, da bi k angleško-ameriškem pomorskemu sporazumu tudi pritegnila Francijo, Italijo in Japonsko. Stremljenje angleške vlade, ki ga vneto podpira vlada Zedinjenih držav Severne Amerike in ki gre za tem, da se omeji od leta do leta rastoče in narodno gospodarstvo posameznih držav težko obremenjujoče tekmovalstvo v pomorskem oboroževanju, je povsod našlo prijazen odmev. Želeti je v interesu miru in gospodarskega ozdravljenja držav, da bi londonska konferenca dosegla uspeh ter tako pripomogla do vsestransko zadovoljive rešitve vprašanja o zmanjšanju oboroženosti v državah Evrope in izven Evrope.

Naročniki pozor!

Vsem, ki nimajo naročnine vplačane do konca leta 1930. One, ki nimajo izplačane celotne naročnine za »Slov. Gospodarja«, prosimo, naj doplačajo, kar še manjka. Pri takem doplačilu napišite na srednji del položnice: **doplačilo do konca 1930. — Položnice dobite na vseh poštah uradih!**

Vojaške ugodnosti za člane Sokola kraljevine Jugoslavije.

Minister za vojsko in mornarico general Hadžič je 6. januarja — na praznik sv. Treh Kraljev — na podlagi člena 10 zakona o osnovanju Sokola kraljevine Jugoslavije predpisal uredbo o olajšavah glede obveznosti službe v vojaškem kadru za člane Sokola kraljevine Jugoslavije. Za člane tega Sokola veljajo pri njihovi službi v kadru te olajšave: Skrajša se jim služba v kadru (aktivna vojaška služba) za tri mesece, to je od 18 na 15 mesecev onim, ki bi morali odslužiti polni rok, onim pa, ki imajo pravico do skrajšanega roka, za 45 dni, to je od devet mesecev na 7 in pol mesecev. To skrajšanje se bo redno vračunalo na koncu kadrske službe, tako da bodo tisti, ki so deležni te olajšave, za tri mesece, odnosno za poldrugi mesec (pri skrajšanem roku službe) prej odpuščeni domov. V izjemnih in upravičenih slučajih se pa more, kakor določa člen 7. te uredbe, tudi odgoditi nastop kadrske službe za eno tretjino skrajšanega roka, to je za en mesec, odnosno 15 dni, drugi dve tretjini pa se bosta odšteli na koncu.

Poleg skrajšanega roka aktivne vojaške službe bodo člani Sokola kraljevine Jugoslavije deležni prvenstvenega napredovanja v kadru po izpolnitvi zakonskih določb za napredovanje in prvenstvenega napredovanja v rezervi po izpolnitvi zakonskih določb. Imeli bodo prvenstveno pravico za dobitje daljših dopustov po členu 57. zakona o ustrojstvu vojske in mornarice in dopustov zaradi sodelovanja pri sokolskih javnih vežbah, tekmah in letih.

Kdor hoče biti deležen teh olajšav in ugodnosti, mora biti član Sokola kraljevine Jugoslavije in kot telovadec v sokolskih društvih ali selskih sokolskih četah delovati neprestano najmanj pet let ter z dobrim uspehom dovršiti program potrebnih priprav. V ta leta se tudi računajo naraščajniška leta. Za dokaz pravice do skrajšane kadrske službe služi komandantom vojnih okrožij spisek rekrutiranih članov Sokola, ki ga jim bo poslala uprava saveza Sokola kraljevine Jugoslavije najkasneje 15 dni pred vstopom v kader. Razen tega ima naborni komisiji povodom rekrutiranja vsak član Sokola, ki ima pravico do opisanih olajšav, pokazati svojo sokolsko legitimacijo s fotografijo. Ko komandanti vojnih okrožij določajo pravico do skrajšanja službe v kadru za take mladeniče, vpišejo v rekrutni spisek, koliko se komu skrajša služba, in ti podatki se vnesejo v prvopis in drugopis sprovednic neposredno pred odpošiljatvijo rekrutov v kader.

Izjemoma veljajo za leto 1930 te olajšave in ugodnosti tudi za one mladeniče, ki so bili do dneva rekrutiranja tri leta člani-telovadci v društvih Jugoslovanske orlovske zveze, Jugoslovanskega sokolskega saveza, Hrvatskega sokolskega saveza in srbskega sokolskega društva »Dušan Silni« ter so vstopili kot člani v Sokola kraljevine Jugoslavije. Ti mladeniči morajo do vstopa v kader po izkazih, ki se vodijo v društvih, dokazati pravico do uživanja teh olajšav.

berta z belgijsko princeso Marijo Jose. Poroki so prisostvovali italjanski in belgijski dostojanstveniki ter principi, dalje bolgarski kralj Boris, bivša kralja Portugalske in Afganistana (Amanulah) ter 62 tujih princev, med njimi tudi njuni Visočanstvi jugoslovanski knez Pavle in kneginja Olga, razne tuje misije in delegacije ter državni vele-dostojanstveniki in ves dvor. Službo božjo je opravil kardinal Maffi. Starši poročencev so pred poroko izrekli svoj »da«. — Po svečano opravljenih obredih sta se novoročenca morala večkrat pokazati na balkonu Kvirinala, kjer so ju oduševljeno pozdravljale množice ljudi. Po poroki sta novoročenca posetila papeža in kardinala Gasparrija.

Vojnoodškodninska banka. O ustanovitvi vojnoodškodninske (reparacijske) banke smo poročali. Sedaj je izbruhnil za sedeže v velevažnem podjetju prepir. Glede sestave nadzornega sveta v mednarodni reparacijski banki je določenih pet sedežev za nevtralne države, in sicer Španijo, Nizozemsko, Švedsko, Švico in Argentino, glede ostalih štirih sedežev, glede katerih se ima vršiti volitev, pa je nastal živahen spor, ker zahtevajo sedeže Poljska, mala antanta in Grčija. Baltiške države želijo en sedež za Finsko, enega želi

Avstrija, Anglija pa enega za Kanado in Afriko, pri čemer trdi, da Anglija ima samo dva sedeža, dočim jih ima Francija tri.

Čehoslovaška zbornica je odgodena do 16. januarja. Finančni minister dr. Engliš je napovedal ukinitve vseh nepotrebnih uradov na vseh poljih državne uprave ter osredotočenje poslov pri večjih uradih.

Zopet nemiri v Sveti deželi. Položaj v Palestini postaja z vsakim dnevom vedno bolj napet. Arabci in Židi so pričeli s tako obsežno sovražno propagando, da obstoja nevarnost novih krvavih nemirov. Posebno v severni Palestini je položaj zelo resen. Vsi poizkusi, da se pomirijo Druzi, ki so sodelovali pri zadnjih nemirih, so ostali brez uspeha. Številne tolpe Druzov požigajo in more. Policija je brez moči.

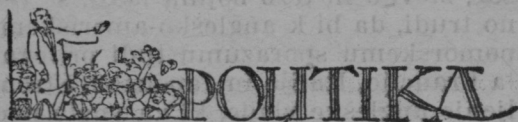
Po Kitajskem zopet divja državljanska vojna. Vladne čete so izvojevale sijajno zmago nad uporniki v provinci v pokrajini Hanan. Nacionalistične čete so zajele več ko 10 tisoč upornikov.

Iz Rusije. Sovjetska Rusija bo uvedla 1. januarja 1931 v vse šole latinico. — Sovjetska oblastva so zaprla 2000 cerkva od 5000 cerkva, sinagog in džamij, kolikor jih je v sovjetski Rusiji. V mnogih okrajih imajo samo po eno cerkev, ker so bile ostale pretvorjene v šole in knjižnice. — Ruske vojne ladje so priplule 8. januarja v italjansko luko v Cagliari. Poveljnik brodovja je admiral Gallar, ki je obiskal italjanskega prefekta in vojaškega poveljnika otoka. — Sovjeti bodo uvedli po vsej državi ta-le koledar: Koledarsko štetje se prične z oktobrsko revolucijo in bi se koledarsko leto pričelo 1. novembra. Čas od 1. novembra 1929 do 1. novembra 1930 bi bilo leto trinajst, ista doba v letu 1903/31 leto štirinajst itd. Leto bi imelo še nadalje 365, odnosno 366 dni, in sicer 360 delovnih dni in 5 revolucijskih praznikov. Na teh praznikih bi počivalo prav vse delo, brez ozira na druge dneve miru, ki jih ima delavec vsak peti dan. Delovno leto se deli v štiri kvartale po 90 dni, vsak kvartal v tri mesece, vsak mesec v 30 dni. Mesec februar dobi dva nova dneva, ki se vzameta januarju in marcu. Revolucijski prazniki padejo na 31. dan v mesecu. Število mesecev ostane nespremenjeno, prav tako tudi imena mesecev. Vsak mesec se deli v tri deкаде po deset dni ali v 6 tednov po 5 dni.

NAŠE SLIKE

Lepe slike (tudi razglednice) naših krajev in dogodkov nam pošljite za našo prilogo! — Po objavi vam slike na željo vrnemo. — Stalni sotrudniki (fotografi), ki bi nam stalno pošiljali slike, naj javijo svoje naslove upravi ali uredništvu.

Slovenski Gospodar stane za celo leto Din 32.—, za pole leta Din 16.— in za četrt leta Din 9.—.

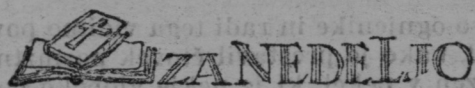
V NAŠI DRŽAVI

Uprava Sokola kraljevine Jugoslavije. Minister prosvete in minister vojske in mornarice sta v soglasju s predsednikom vlade imenovala upravo Sokola. V tej upravi so naslednji Slovenci: Engelbert Gangl, oblastni šolski nadzornik v pokoju v Ljubljani, kot podstarešina; dr. Viktor Murnik iz Ljubljane kot načelnik; ga. Elza Skalar iz Ljubljane kot načelnica; dr. Riko Fux iz Ljubljane kot član uprave; Milan Sterbekar iz Ljubljane kot revizor; dr. Maks Obersnel iz Jesenic kot namestnik revizorja.

Slovenska mesta se klanjajo kralju. Odposlanstva slovenskih avtonomnih mest so odpotovala pod vodstvom svojih županov v Beograd, kjer so se poklonila kralju in obiskala tudi ministrskega predsednika generala Živkoviča.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Percka italjanskega prestolonaslednika. Dne 8. januarja dopoldne se je vršila v Rimu v Pavlovi kapeli poroka italjanskega prestolonaslednika Um-

Preganjanja kristjanov.

Vzroki preganjanj.

Prvi vzrok za preganjanje kristjanov je bilo sovražstvo judov. Judje so smatrali kristjane kot odpadnike in zasmehovalce Mojzeseve postave. Že prvo preganjanje pod rimskim cesarjem Neronom (64 po Kristusu) je poglavalno kal iz judovskega sovražstva. — Krščanski pisatelj Tertulijan beleži te-le zgodovinske besede: »Sinagoge (molilnice) judov so izvirki preganjanj.«

Drugi vzrok je bilo sovražstvo poganov, ki je bilo podžgano od judov ter poganskih svečnikov in se je razodevalo v požigih, in v zahtevi na rimske cesarje ter oblastnike: »Kristjane pred leve!« To sovražstvo se je rodilo iz prepričanja: Kristjani so brezverci, ki ne verujejo v nobenega boga in radi tega so krivi občin nesreč, ki so šibale ljudstvo. Dolžili so prve kristjane, da pri svojih daritvah morijo ljudi, uživajo njihovo meso ter kri itd. Kristjani so se začeli ločiti od poganov glede družabnega, verskega ter državnega življenja in radi se jih je oprijel glas, da so sovražniki človeškega rodu.

V rimskem cesarstvu so bile v veljavi postave, ki so prepovedovale žalitev cesarja, upeljavo novih verskih izpovedanj in radi tega so prišli prvi kristjani navzkriž s tedaj obstoječimi zakoni.

V utemeljitvi smrtne obsodbe nad kristjanom se nikjer ne navaja zakon, kateri bi naj bil zahteval smrtno kazen. Zadostovalo je že, da je bil kdo ovaden kot kristjan, ki se brani darovati bogovom ter cesarju, ali da se noče odpovedati krščanstvu in že radi tega ga je zadela smrtna kazen.

Preganjanja.

Rimski uradniki so smatrali prvotno krščanstvo kot judovsko versko sekto (ločina) in so koj po pojavu kristjanov te tudi ščitili napram judovski nestrpnosti in napadom poganskega svečeništva. Vendar že leta 58 je bila v Rimu obtožena plemenita Pomponija Graecina radi vere, ki od strani države ni dovoljena. Za državno prepovedano veroizpoved so smatrali krščanstvo od zadnjih let vladanja cesarja Nerona. Do cesarja Trajana (93 do 117) je zapadel kristjan kazni že radi tega, ker je bil ud krščanske cerkve. Še le cesar Trajan je zaukazal, da se ne sme kaznovati oni kristjan, ki je zatajil krščanstvo z zasramovanjem Kristusa, z daritvijo bogovom ali pred kipom rimskega cesarja. Nadalje je bilo uzakonjeno pod omenjenim cesarjem, da rimska policija ne sme iztikati za kristjani in vsak ovadah mora jamčiti s svojim imenom, da je ovadba napram kristjanu tudi resnična. Te določbe so bile v splošnem v veljavi glede postopanja napram kristjanom do tretjega stoletja.

Nasledniki Trajana na rimskem prestolu so skušali od njega dane zakonske odredbe še omiliti in kristjane zaščititi napram izbruhom nahujskane druhali in dobičkaželjnih ovaduhov.

Rimsko uradništvo se je trudilo z vedno ostrejšimi sredstvi obtožene kristjane prisiliti k odpadu in so uporabljali celo natezalnico.

Cesar Septimij Sever je prepovedal leta 202 pod težkimi kaznimi prestop v krščanstvo, da bi zajezil val te nove vere, ki se je širila z naglico in neugnana silo po celem rimskem cesarstvu.

Položaj za kristjane se je znatno poslabšal pod cesarjem Decijem (249 do 251), ki je izdal državnim uradnikom odlok, da morajo kristjane sami izslediti in ne čakati na ovadbo zasebnikov. S tem odlokom se je znatno povečalo število obravnav radi pripadnosti h krščanstvu. Najbolj je zadel ta odlok škofo in mašnike.

Ako govori zgodovina o preganjanju kristjanov, misli vedno na ona, ki so se vršila na izrecno zapoved rimskih cesarjev, torej od strani najvišje politične oblasti in ki so bila radi tega tudi splošnega značaja. V nekaterih pokrajinah razsežnega rimskega cesarstva je bilo še mnogo več preganjanj, ker jih je povzročalo pogansko nahujskano ljudstvo in rimski oblastniki.

Kruto krvavih preganjanj beleži Laktancij šest, Sulpicij Severus devet, sv. Avguštin pa z ozirom na deset egiptovskih nadlog — deset.

Prvo preganjanje.

Kot prvega preganjalca kristjanov beleži zgodovina rimskega cesarja Nerona, ki je bil vzgled pobesnele grozovitosti in naslade. Dne 19. junija 64 je izbruhnil v Rimu požar, ki je uničil tekom šest dni od 14 mestnih okrajev 10. Javno mnenje je označilo za požigalca Nerona, ki se je hotel okititi s slavo, da je pozidal novo — Neronovo mesto. Vsa prizadevanja cesarja, da bi se — otresel obdolžitve ljudstva, so bila zaman.

Rimski zgodovinar Tacit piše: »Da bi se otresel očitka, je porinil v ospredje govoric krivde požiga in jih kaznoval z najbolj izbranimi kaznimi ljudi, ki so bili osovraženi po sramotnih činih in katere je nazival narod — kristjane. Neizmerna množica je bila obležena v živalske kože, raztrgana od psov ali križana ali ovita z gorljivimi snovmi in kot baklje sežgana pri ponočnih zabavah.« Kot mučenci Neronovega preganjanja se imenujejo poleg Petra in Pavla ta-le zgodovinska imena: Processus, Martinianus, Bazilissa in Anastasia.

(Dalje prihodnjič.)

Kako daleč gre boljševiska brezbožnost in bogoskrunstvo? Večkrat smo že opisovali, s kakimi in naravnost neverjetno surovimi sredstvi skušajo ruski sovjeti zatreti prav vsako vero in posebno še krščanstvo. V najnovejšem času so se spravili nad ostanke pravoslavni svetnikov. Pravoslavje uči, da se naj prištejejo med svetnike one svete osebe, kojih trupla ostanejo nestrohnjena. Telo pravoslavnega svetnika bi sploh ne smelo razpasti. Ravno proti temu nauku nastopajo sedaj boljševiski. V veliki katedrali (cerkvi) v mestu Woronesch je bilo shranjeno v posebni grobnici truplo svetega Sergija. Sovjeti so te dni grobnico odprli. Svetnikovo truplo je strohnelo do ostankov kosti. In baš radi tega so krsto izpraznili, — ostanke svetnika razmetali, cerkev zaprli za službo božjo in jo oddali v najem nekemu boljševiskemu klubu (organizaciji). Kakor v Woroneschu, postopajo tudi drugod. Samo truplo očeta boljševisma mora ostati nestrohnjeno in so izmetali že milijone raznim zdravnikom, ki ubrizgavajo v Leninove ostanke razne tekočine, da se truplo ne začne razkrajati. Po boljševiskem nauku morajo stari svetniki izginiti in jih bodo zamenjali novi iz vrst bivših boljševiskih krvolokov.

Sabatisti. Sabatisti so krščanska verska ločina, ki praznuje po judovski šegi mesto nedelje soboto. Te dni je imela javnost priliko, da je videla krst sabatistov v takozvanem rimskem kopališču v Černovicah v Bukovini. Sabatisti krstijo enkrat na leto na novo ustople člane. V Černovicah se je zbrala ob 9. uri zvečer skupina 50 sabatistov v kopališču, da bi prisostvovala krstu novih udov. Za krst določeni (med temi 2 žida) so se podali v kabine, kjer so se popolnoma slekli in oblekli srajce. Pri slačenju so prepevali cerkvene pesmi. Nato so se podali moški ločeno od žensk v kopališče, kjer se je vršil obred krsta. Pred z vodo napolnjenim bazenom je stal sabatistični župnik v cilindru, fraku ter v lakastih čevljih. Svečenik je stopil oblečen v vodo in poklical ime krščenca, ki se je podal za duhovnikom. Župnik je nato izgovoril nad krščencem v nemškem jeziku besede: »Jaz te krstim v imenu očeta, sina in sv. duha — amen.« Ko se je vršil krst posameznih članov, so prepevali drugi pesmi. Po preteku dobre pol ure je bil obred končan in sabatisti so zapustili kopališče.

Pa da Vi še niste brali?

Namreč Karl Mayevih spisov. Izšli so 3 zvezki po Din 13.— v Cirilovi tiskarni Maribor. Čitajte!

O »Težakovem olju za živino« piše dne 3. januarja 1930 gosp. Franjo Spacir iz Omanovca, Slavonija, dobavitelju istega sledeče: — »Moram Vam javiti, da Vaše olje ni dobro samo za svinje, teleta in žrebeta, temveč koristi zelo tudi konjem, ako ga dobivajo, pa konji postanejo zelo živahni, močnejši in hitrejši. Tudi krava, za katero sem že mislil, da mi bo sigurno poginila, se ozdravela in se je pri tem celo zredila, predno je potrošila eno ročko olja. Jaz priporočam vsakomur Vaše hra-

nilno olje, ali to gre vendarle počasi, ker je kriza za denar, ljudje pa so žal preveč maloverni in na svojo lastno škodo ne vedo, da se denar z oljem zelo dobro obrestuje. Spoštovanjem Spacir l. r.« — Iz te odkrite izjave se jasno vidi, da je »Težakovo olje za živino« od velike važnosti za živinorejce, pa bi bilo v interesu živinorejcev, da bi za rejo svoje živine rabili v večji meri gornje olje, ki ga dobijo lahko vselej edino pri tvrdki: **M. TEŽAK** — Zagreb, Gunduličeva 13.

NOVICE

»Domovina«, poslušna hčerka »Jutrova«, ki pridno slovkuje po svojih predalih to, kar ji narekuje »Jutro«, je kajpada za »Jutrom« sprožila članek o zlorabi cerkve proti narodnemu časopisju. Prinesla ni ne enega dokaza za kakšno »gonjo s prižnic in po spovednicah proti narodnemu časopisju«, — marveč, da se poslužimo njenega izraza, trati papir za zadevo, ki ni resnična. Ako trdi, da se »Domovinašem« odreka po spovednicah odveza, vprašamo gospode, ki pišejo »Domovino«, kdaj so bili pri spovedi in zakaj niso dobili odveze. Gospodje, govorite stvarno, ne tratite papirja s praznimi marnjami in z natolcevanjem. Ako se »Jutrovci«, ki odločajo pri »Domovini« smatrajo za naprednjake, bi morali dokazati, v čem je njihovo naprednjaštvo. Ako obstoja v samih puhlih, svobodomiselnih frazah ter v pisarjenju proti klerikalizmu, s kojo besedo liberalci zaznamujejo životvorno, v javnosti delujoče krščanstvo, potem je treba reči: Pojte se solit s takšnim naprednjaštvom! — Ako si »Jutrovci« prilaščajo pridevek »narodno časopisje«, bi jih opozorili na to, da je v naši jugoslovanski državi lahko biti naroden, ko narodnost ni več ogrožena. V prejšnji državi pa, ko je slovenstvo bojevalo življenjski boj za svoj obstanek, ni bilo ne »Jutra« ne »Domovine«. Takrat so morali takozvani »klerikalni« listi voditi glavno borbo za pravice slovenstva. Ne dičite se torej, gospodje dneviški in tedniški »Jutrovci« z narodnimi zaslugami, ki jih nimate. »Slovenski Gospodar« je storil za slovensko narodnost sto- in tisočkrat več nego vi. Pripomnili bi še samo to, da hočejo dneviški in tedniški »Jutrovci« razmere izrabiti za takozvano napredno — v resnici liberalno — časopisje. Slovensko ljudstvo pa je toliko zrelo, da ve presoditi ljudi in njihovo vrednost, in zato se oklepa krščanskega časopisja bolj kot poprej. Prav je tako! V vsako krščansko hišo krščanski časopis!

Smrt vzgledne matere. V Mariboru je umrla gospa Marjeta Mlakar, vdova po sodnem nadoficijalu, stara 66 let. Blagopokojna je bila mati dobro znane in obče priljubljenega profesorja Mlakarja. Bila je vzor krščanske žene in matere, ki je vzgojila svojo deco za Boga in državo. Ostani jej ohranjen časten ter hvaležen spomin, žalujoči rodbini naše sožalje!

Avtomobilna zveza Maribor—Št. Peter. Zvezo med Mariborom in Št. Peterom bo oskrbovala mariborska mestna občina s svojimi avtomobili dvakrat na dan z odhodom ob šestih ter enajstih z Glavnega trga. Odhod od Št. Petra ob 6.30 in 11.45. Voznina za Št. Peter stane 5 Din.

Nesreča. Pri Sv. Križu nad Mariborom si je zlomil pri spravljanju hlovodov levo nogo 17 letni posestniški sin Slavko Tepek.

Krvav dogodek v Kamnici pri Mariboru. Dne 7. januarja zvečer se je v

Kamnici odigral krvav dogodek. Tam uslužbeni Herman Lekš se je sprl z 68 letnim viničarjem Franjom Ruprehtom. Med preprirom ga je z nožem sunil v desno sence in v levo prsno stran, tako da se je starček hudo ranjen zgrudil na tla in si pri padcu poškodoval tudi prsni koš. Lekša so prijeli orožniki in ga prepeljali v sodne zapore v Mariboru. Ruprehta pa so morali prepeljati v mariborsko bolnico. Njegovo stanje je zelo nevarno.

Z ročico po glavi. V Vrhlogi pri Slov. Bistrici sta pričakala dva delavca pred gostilno Bračič 20 letnega posestniškega sina Franca Soršak. Z ročico sta mu prizadajala tako težke poškodbe na glavi, da so ga morali prepeljati v mariborsko bolnico.

Neznano utopljenko so potegnili iz Drave v Stojncih. Truplo je bilo močno razpadlo in še niso dognali, kdo je neznanca.

Otvoril sem nov Sanatorij v Mariboru, Gosposka ulica 49 (tik gimnazije), tel. 2358. Sanatorij je moderno urejen, zlasti za operativne slučaje, ima centralno kurjavo, vsaka soba toplo in mrzlo vodo. Diatermija, višinsko sonce, ultra-rudeča žarnica, tonizator. — Izbira zdravnikov povoljna. Cene zmerne. — Primarij dr. Černič. 56

Vlomilci odnesli blagajno. V železniško postajo v Bučevcih so udrli v noči na Silvestrovo vlomilci in odnesli železno blagajno. Na varnem so blagajno razbili in dobili v njej le 600 Din drobja. Na srečo uzmoviči niso preiskali neke kuverte, v kateri je bila večja svota papirnatega denarja.

Tat pripeljal nazaj ukradeno kolo. Pred župnišče v Murski Soboti je pripeljal nekdo zgodaj zjutraj kolo in ga pustil tamkaj. Ker se lastnik kolesa do večera ni vrnil, so se začeli drugi zanimati za becikelj. Pod sedežem so našli košček papirja, na katerem je bilo napisano, da se nahaja v torbici pismo. V pismu je neznanec prosil, naj bi se izročilo kolo soboški orožniški postaji, ker je bilo ukradeno nekemu meseca septembra v Črensovcih in sedaj vrnjeno. Zadevo imajo v rokah orožniki.

Smrtna kosa. V mariborski porodnišnici je umrla blaga žena in dobra mati Frančiška Bauman, posestnica v Zrkovcih, stara komaj 30 let. Blagopokojna je bila vzgled prave žene, umne gospodinje in krščanske matere šestim nepreskrbljenim otrokom. Pogreb se je vršil ob lepi udeležbi na Pobrežju v nedeljo dne 5. januarja. Žalujočemu možu, pomilovanja vrednim otročičem in sorodnikom naše sožalje, rajni pa večni mir ter pokoj.

Iz notranjosti naše zemlje. Že najstarejši narodi so znali, da je v notranjosti naše zemlje neznosna vročina. Opazova-

li so ognjenike in radi tega vidimo povsod, kako je prestavil človek posmrtno kazen v pekel, ki je nekje globoko pod zemljo. Prvi pa, ki je začel raziskovati znanstveno vročino zemlje, je bil jezuit Atan. Kircher (1664). Natančneje so se lotili določevanja naraščajoče vročine zemlje, ko so vrtali ter iskali: petrolej, sol, premog itd. Danes je dokazano, da naraste vročina za 3 stopinje C, ako se poglobiš v notranjost zemlje za 100 m. Najbolj globoka luknja v notranjost zemlje znaša 2500 metrov. V tej globočini je taka vročina, da vre voda. Ako bi se vročina dvignila pri vsakih 100 m za 3 stopinje C, potem bi znašala pri 40 tisoč m globočine 1200 stopinj in bi se že topil granit. Če bi privrtali (kar je nemogoče) do sredine naše zemlje 6,370.000 m globoko bi znašala vročina 4000 stopinj C. V teh globočinah bi seve, teoretično vzeto, vse plavalo, ker bi se moralo raztopiti tudi najbolj trdo kamenje, kar se pa v resnici ne zgodi. Le v najbolj zgornjih zemeljskih in kamenitih plasteh raste toplota pri vsakih 100 metrih za 3 stopinje. Bolj na globoko pa je pritisk zgorajnih plasti tako silen, da se kljub vročini kamenje ne topi, ampak ostane v trdem stanju, akoravno je že davno prekoračena ona točka, ko bi se moral raztopiti še vsak tako trdi kamen.

Pravda radi vrvi samemorilca. V Parizu se vrši obravnava, koje predmet je vrv samomorilca. Kot tožiteljica je nastopila bogata Američanka. Obtožen je lastnik družbe za prevažanje pohištva. Mož tožiteljice je dobil konec vrvi od mehikanskega farmerja. Od trenutka, ko je prišla vrv v njegovo posest, mu je zasijala zvezda sreče. Družba za pridobivanje rudnin, katero je ustanovil, do tedaj ni procvitala, a se je takoj opomogla, ko je postal lastnik samomorilčevega motvoza. Njegova žena je koj za tem zadela glavni dobiček v španski loteriji. Pred kratkem pa je menjala soproga v Parizu stanovanje. Pri preselitvi je izginila srečonosna vrv. Policija se je zaman trudila, da bi izsledila dragocenost. Žene se je oprijel obup. Svetovali so jej, naj toži lastnika prevozne družbe, ker ta jamči za zaupane stvari in seve tudi za tako dragoceni konopec. Soproga zahteva v obtožnici 200 tisoč dolarjev odškodnine, a sodišče se še ni ozrelo glede tega izredno spornega slučaja.

Pogrezajoče se oljnat polje. V severoameriški državi Texas so krog Beaumonta neizmerne ravnine, iz katerih izsesavajo potom sesalk surovo olje. Pred kratkem se je začela cela plan udirati in je potegnila za seboj v globočino zelo veliko stolpov za vrtanje in črpanje olja. Kjer so bile pred kratkem črpalke, je danes 50 m globoko jezero, a se še tla vedno bolj pogrezajo. Vzrok temu pojavu tiči v tem, ker je bil prostor, v katerem je bilo olje, primeroma plitvo pod zemljo in so ga prehitro izpraznili.

Neprostovoljno v zraku. Bogati Amerikanec Viljem Combe se je mudil te dni na letališču v mestu Camden v severoameriški državi New-Jersey. Ni se še nikdar vozil v aeroplanu, tudi ni imel prav nikakega poželjenja po zračni vož-

DRUŽINSKO PRATIKO
za leto 1930 še dobite v vseh večjih za leto 1930
trgovinah papirja, ako še niste nabavili isto
do sedaj. 66

Segajte pridno po njej.

nji, vendar ga je zanimalo, kako odfrči od tal potniško letalo. Na zgoraj omenjenem letališču se je pripravil v značne višine aeroplan. Ker ni bilo pri rokah krepkejših moških rok, je prosil pilot Combeja, naj privzdigne pri letalu nekoliko rep, da se bo lažje ločilo od tal. Pozvani se je uprl z vso močjo ob rep ter porival in ni prej zapazil, da je aeroplan v dviganju, dokler ni obvisel, držeč se za rep, med nebom in zemljo. Pilot niti slutil ni, kako in kaj je z nesrečnim pomagacem, ki se je držal z obupnimi močmi repa in se dvigal v zrak. Gledalci so kričali, dajali vsa mogoča znamenja pilotu za pristanek, a trajalo je dobrih 10 minut, predno je ta videl, za kaj da gre in se začel spuščati k pristanku. Nekoliko metrov nad zemljo so zapustile Combeja zadnje moči, spustil je rep in padel nezavesten na tla. Poškodoval se je le neznatno, a si bo dobro zapomnil, kako nekaj presneto opasnega je: aeroplan porivati pri repu!

Občutljiva mladina. 11 let staro Heleno Kwot v Chikagi je mati ozmerjala, ker je glasno igrala na radio, medtem ko je ona govorila s sosedi. V svojem ponosu pa se je vsled tega mlada dama čutila tako užaljeno, da je poizkusila izvršiti samoumor in izpila neki strup. Prepeljana je bila v bolnico.

Senatorjem prodajal pijačo. Pred državno porotno sodišče v Washingtonu je bil postavljen Cassidy, dobro znana oseba v zborniškem posloplju. Splošno so ga imenovali »mož z zelenim klobukom«. Obtožen je kršitve prohibicijske postave (ki prepoveduje razpečevanje alkoholnih pijač) in sicer je delal svoj »kšeft« na takem mestu, kjer bi najmanj pričakovali; žejnim senatorjem, ki so sedeli v zgornji zbornici, je namreč nosil in prodajal pijačo. Kakor se je izpričalo, je postopal na ta način, da je najprej popisal gospode, kateri potrebujejo okrepčila, in koliko ga potrebujejo; nato se je vrnil s potrebno množino stekleničic, ki jih je imel skrite v avtomobilu pred vrati zborničnega posloplja. V tej dobičkanosni trgovini se je nahajal več let, a še le sedaj se ga je posrečilo prijati. — Ubogi, revni, žejni senatorji — zdaj!

Sodna razprava v največji tišini. Dne 3. februarja se bo vršila v Chikagu — pred okrajnim sodiščem razprava, ki bo gotovo ena izmed najbolj mirnih in tihih, kar jih pozna zgodovina sodišč. Pri njej bodo nastopale namreč same gluhoneme osebe. Gluhonema bo tožiteljica, obtoženka kakor tudi vse pričelice. Neka gospa Mickenham toži za 25.000 dolarjev neko drugo žensko, ker ji je ta ukrala moža, ki je seveda tudi mustast. Pričelo se je na neki zabavi, ko je mož prvokrat videl ono drugo žensko. Nestanovitnežu se je vnelo srce na prvi pogled. Zadeva se je vlekla naprej in prišlo je tako daleč, da se je mož odtujil svoji ženi, se razporočil in se nato oženil z ono drugo, ki bo sedaj sedela na zatožni klopi.

Amerika se »boljša«. Kakor izkazuje uradna statistika Zedinjenih držav Severne Amerike, se je letos nahajalo dvakrat več oseb v državnih jetniščnicah, kakor jih je bilo v letu 1918. Dne

1. januarja 1929 je bilo zaprtih 121.000 oseb, kar pomeni, da povprečno med tisoč prebivalci Zedinjenih držav po ena oseba »ričet je«.

Staromodna teta. Bogata teta v nekem ameriškem mestu je umrla in zapustila svoji nečakinji Mrs. S. Temple, lepo svoto 10.000 dolarjev. A predno bo nečakinja prejela ta denar v roke, se bo morala podvreči še velikanskemu samozatajevanju. Oporoka tete namreč določa, da dobi Mrs. Temple dedščino še le tedaj, ko bo slovesno položila prisego, da bo nehala kaditi cigarete.

Močnejši bo slabšega preživljal. Gospod in gospa Mitchell v Chikagu sta prišla pred sodnika in zahtevala razporoko. Gospa je seveda obenem tudi zahtevala, da jo bo gospod po razporoki še vedno naprej preživljal, a gospod sodnik se ni povsem strinjal s tem. — Gospod Mitchell je namreč potožil, da mu je v zakonskem življenju prizadevala njegova žena toliko gorja, da je izgubil 40 funtov, odkar je oženjen in da ni več zmožen za delo, ker je bolehen. — A tudi gospa Mitchell je potožila, da so ji prepri škodovali in da je tudi bolna. Sodnik je nato modro odločil, da se oba podvržeta zdravniški preiskavi, in za katerega se bo izkazalo, da je bolj zdrav, bo moral drugega po razporoki preživljati.

Avtomobili in sloni v Indiji. Avtomobilisti, ki se vozijo po Indiji, doživljajo včasih pri nas neobičajne nezgode. Zgodi se na primer, da se zadenejo v temnih nočeh v nedoločen predmet, ki leži ali se giblje po sredi ceste. Takšno trčenje ima po navadi hudo neprijetne posledice za vozilo, dočim se nedoločnemu predmetu ne zgodi nič posebnega. Ta predmet je namreč pravcat živ slon, kakoršni so v Indiji še vedno najbolj razširjeno prometno sredstvo. Ker pa ne gre, da bi radi slonov trpel ves ostali promet, je izdala vlada

pred kratkem naredbo, po kateri se morajo tudi sloni pokoriti cestno-prometnemu redu. Stopati morajo po desni strani cest in na ovinkih morajo zatrobiti kakor avtomobili, da bo vsakdo za ovinkom vedel, da so tu. V slučaju, da bi sami ne zatrobili, jih morajo v tem nadomestiti njihovi vodniki. Zato so se ti opremili s trobentami. Prav tako kakor motorna vozila, pa morajo biti sloni ponoči razsvetljeni in sicer oni sami, ne njih vodniki. Spredaj dve beli luči, zadaj pa rdeči luči.

Najbolj dragocena korenina na svetu. Dobrih 50 let je minulo, odkar je bila izročena prometu sibirski železnica, ki teče tudi skozi še danes sporno Mandžurijo. Gradba sirske železnice je prinesla v te neizmerno obširne kraje nekaj kulture. Pred otvoritvijo sirske železnice se je ukvarjalo po gozdovih v Mandžuriji nad 80.000 ljudi z iskanjem takozvane »Dschanschenj« korenine, kateri so pripisovali čudodelno zdravilno moč zoper vsako še tako opasno bolezen po celi vzhodni Aziji. Korenina je bila in je še redkost in baš radi tega so se plačevale za njo bajno visoke cene. Iskalci so se podajali v gozdove neoboroženi in bogznaj koliko tisoč jih je bilo raztrganih od najbolj krvoločne zveri in to je mandžurski tiger, kateremu pravijo »laohn«. Danes cenijo iskalce omenjene korenine na 10 tisoč in še plačajo za 3 cm dolgo korenino 1000 dolarjev, za nekoliko daljšo že 5 do 50 tisoč dolarjev. Evropski zdravniki izjavljajo, da ni na korenini prav nič posebnega, a azijski človek veruje v njeno zdravilno moč bolj nego v božjo pomoč.

Baron Rothschild preletel v letalu najvišjo goro Afrike. Gora Kenya v angleški vzhodni Afriki je visoka 5240 m in je najvišje afriško pogorje. Kenyo je preletel te dni švicarski pilot Walter Mittelholzer in kot gost ga je spremljal na poletu baron Alojzij Rothschild.

Smrt roparskega kralja.

Naš list se je že večkrat pečal obširno z lansko krvavo revolucijo v srednje-azijskem kraljestvu Afganistan. Zmede so bile tako zamotane ter upor tolikanj opasen, da je pravi kralj — Aman ulah pobegnil s svojim bogastvom preko Indije v Evropo. Gospodar položaja mogočnega in razsežnega afganistanskega kraljestva je postal navaden ropar Habib ulah. Povspel se je za nekaj mesecev do dostojanstva kralja in vladal Afganistan z ognjem ter mečem. Krvoprelitje Habib ulaha je iztreznilo dokaj poglavarjev afganistanskih plemen, da so se postavili krvniku na kraljevskem prestolu z oboroženo silo po robu. Poveljstvo med uporniki je prevzel sedajni vladar Nadir kan. Habib ulahove čete so bile večkrat premagane in slednjič je prišlo do oblege trdnjave Kabul, ki je bila zadnje zatočišče pustolovskega vladarja. V noči 11. oktobra 1929 je prišlo do obstreljevanja Kabula, trdnjava je začela goreti, se je morala udati in Habib ulah je padel v roke zmagovalcem kot ujetnik.

Odginali so ga iz Kabula v Kohistan,

kamor je dospel že ves raztrgan, suh in podoben ujetemu volku. Njegov premagovalec in naslednik Nadir kan ga je nameraval pustiti pri življenju, a so se uprli usmiljenju poglavarji nekaterih plemen, ki so zahtevali z vso odločnostjo, da se jim mora izročiti ujetnik in da bodo oni razpolagali z njim kot z vojnim plenom.

V noči 1. novembra lanskega leta so pritirali Habib ulaha z njegovimi najzvestejšimi iz ječe, jih naložili na voz in jih odpeljali na kraj izvršitve smrtnne obsodbe. Habib ulah in njegove spremstvo je dobro znalo, da jih peljejo v smrt, vendar so skrili smrtni strah za pravo orientalsko preziranje življenja.

Ko so že bili na mestu, kjer bi naj bili usmrčeni, so peljali vse pred jarek, ki je še bil krvav od krvi onih žrtev, katere je pustil postreliti Habib ulah. Pred obsojene so se postavili voditelji zmagovitih plemen z revolverji v rokah in spremljani od krviželjne množice, ki se je hotela udeležiti krvavega plesa kot nekakega praznika.

Nekaj časa je vladal mir med obsojenimi in vršilci smrtni kazni. Naenkrat so pa začeli poglavarji med zmer-

janjem ter psovanjem divje streljati. Habib ulah in njegovi najzvestejši so se zgrudili, zadeti od krogel. Ko so se le valjali v smrtnem boju, se jih je ločila zbrana družal z noži ter bodali in jih grozno razmesarila.

Drugo jutro so obesili razrezana trupla na vešala v dolini pod hribom Bala-Hissar. Vsi prebivalci trdnjave in mesta Kabul so se zbrali pod vislicami in polni veselja ogledovali postreljene in zabodene.

*

Zakladi v morski globini.

Dne 18. aprila 1597 je zalotil grozen vihar, katerega imenujejo tornado, — špansko ladjo »San Fernando«. Burja je bila tako silovita, da je ladja ponesrečila ter se potopila južno od zahodno-indijskega otoka Sveta Lucija. Z ladjo vred se je pogreznil v morje eden največjih zlatih zakladov, ki so bili kdaj na potu v Evropo. Zlati tovor cenijo na 6 in pol milijarde Din. Vsi poskusi, da bi dvignili ter oteli zlato, so se doslej izneverili.

Leta 1859 je bila ustvarjena posebna angleška družba, ki je poskusila vnovič, da bi se polastila potopljenega zlata. Ker so ravno omenjenega leta vlekli skozi mesec močni zahodni vetrovi in povzročali protitoke, so ti očistili potopljeno ladjo peska.

Dvigalna angleška družba je poklicala brata Okio in Matakazu, ki sta slovela tedaj kot najboljša japonska potapljača, s celim spremstvom pomožnih potapljačev. Družba in potapljači so sklenili pogodbo, po kateri bi naj odpadlo na slednje od dvignjenega zlata dve petini.

Poročilo tedajnega upravitelja Sante Lucije o poteku ter koncu dvigalnega poskusa se glasi tako-le:

Potapljači so dognali v kratkem času, da je zadnji del ponesrečene ladje že čisto strohnel ter razpadel in ležal metre globoko v pesku ter blatu; spodnji del je bil pa še dobro ohranjen in je počival na kvišku na podmorski peči. Vstop v ladjo, ki je ležala po strani, je bil mogoč še le po več tedenskem kar najbolj napornem delu, ker je bila notranjščina napolnjena s peskom. — Sploh pa je tudi delo v večmeterski morski globolini zelo težavno.

Potapljač Okio je zadel prvi na enega od zabojev, v katerem je bilo svojčas shranjeno zlato. Prinesel je iz morja človeško lobanjo, ki je bila napolnjena z zlatniki in je pripovedoval, da je za hrastovimi deskami vse polno lobanj, najbrž od vojakov, ker je videti poleg okostja sablje in razno drugo orožje. Dalje Japonec ni mogel prodreti, ker se je trhlo hlodovje udiralo in onemogočalo dohod do nadaljnjih zakladnih škrinj. Potapljači so skušali najti dohod na sprednjem delu ladje. Tedne in tedne so odgrebali pesek in razbijali po nekako okamenelih hrastovih stenah. Polovico delavcev je je obolelo, ali pa so bili preveč zmučeni, le oba japonska brata sta bila z vso vnemo na delu in bila uverjena, da se bosta prikopala do zaželjenega cilja.

Kmalu zatem pa je prišlo do tolikanj

žalostnega zaključka zadnjega poskusa: dvigniti zlati zaklad potopljene ladje »San Fernando«.

Peterim potapljačem in med temi tudi obema bratoma se je posrečilo, da so udrli v ladjo iz sprednjega dela. Ko so bili v notranjščini, so se oglasili klici na odpomoč! Štirje potapljači so se prikazali na morski površini — peti Okio je manjkal. Četvorica je pripovedovala, da straži nad ostanki grozna morska pošast: orjaška ženska z zarprostimi lasi ter stegnjenimi rokami. Ta prikazen je zgrabila Japonca Okija in ga drži! Čisto zaman so razlagali Japoncem, da je strašilo lesena podoba, kakršne so bile v srednjem veku pritujene na sprednji del vsake jadrnice. Leseni kip so zrinili valovi tekom let v sredino notranjščine in je torej strašilo leseno in brez vsake — opasnosti.

Kljub tej razlagi in obljubljenim nagradam se ni upal nobeden od potapljačev v ladjo, ker Japonca Okija pač ni bilo več iz morskih globin. Radi tega so prekinili vsa nadaljna dela. Nekaj mesecev za tem je zavihrala krog otoka Sveta Lucija burja, ki je pognala prednji del potopljene ladje v globočino 200 m. Od tedaj je izključen vsak dvigalni poskus tudi z najbolj modernimi potapljaškimi napravami. Ogromni zlati zaklad bo počival vedno na dnu morja.

*

Kačja kraljica.

Pisateljica Marjeta Šaginjan pripoveduje o svojem obisku v armenski deželi ob reki Araksu, ki tvori sovjetsko-perzijsko mejo. Pravi bič te pokrajine so »gurze«, pepelno sivi, veliki gadi. Pozimi spijo po starih krtinah in v gnezdih poljskih miši. Poleti pa umira od njih pikov neštivilno ljudi in živine: ovce, bivoli in konji postanejo žrtve njih strupa prav tako kakor ljudje. Zoper gjurzin strup ni rešitve: žrtev izdihne tekom dveh, treh minut. In gadi so nadvse številni. Gjurma lahko zleze v vrč z vodo, v kot hiše ali hleva, v travo na vrtu.

Pred šestimi leti se je Bog usmilil te pokrajine. Iz Perzije si je rešila borno življenje mala revna rodbina. Kakor drugi armenski begunci, je dobila zemljo in si je zgradila hišico. Nekoč je stopil vanjo okrožni zdravnik, da vpraša, kako se godi kmetom. Zavzel se je, ko je ugledal otroka v zibelki: mati mu je za zabavo dala v roke težko veliko gjurzo. Rdeče ročice so mečkale kačo kakor ropotačo ali punčko. — Zdravnik se je uzrl in zapazil nabroj kač v loncih ter kozicah. Džavajir, kakor se imenuje žena, je edina zaklinjalka proti strupu te kače. Od povsod ji prinašajo v nosilnicah onemogle žrtve kač. Džavajir umije rano, jo drgne s prstom in oslini ter pokrije z obkladki in lapuhom. Vsakih pet minut počrni zeleni list, ovne in se zvije od strašne vročine otekline kačjega pika. Lapuh se takoj zamenja s svežim. Trikrat dnevno ponovi Džavajir ta postopek, četrtega dne bolnik ozdravi; vročina mine, rana se zaceli, strup izgubi

svojo moč. Še nikoli ni umrl človek, ki se je zatekel po pomoč h kačji kraljici. Njen sloves je mrzlega zimskega dne tudi mene privabil v bogato vas Davalo ob Araksu.

Avtomobil se je ustavil pred njeno »kačjo hišo«. Vstopili smo. Na balkonu je stal kakor povsod, sod z vodo in ležal kup posušenega kravjega blata, — edinega kuriva, ki ga tu imajo. Odprla so se zadnja vrata; vstopila je v toplo volneno ruto zavita kačja kraljica. — Stegnila je po kmečko v pozdrav svojo plosko, nepremično roko in sedla k mizi. Fotografirala sem jo, a nobena slika ne more predočiti njenega grozovito spačenega obraza. Še dobro, da imajo Armenke navadno zavezana usta. Džavajirina spodnja ustnica visi čez brado, otečena je kot da bi jo opikale čebele. Vsa je višnjevordeča in natrpana z drobnimi luknjicami, sledovi kačjih pikov. Ko je pričela Džavajir govoriti, je plahutala ta ustnica kakor copata na nogi. Džavajir kratko pripoveduje, da je pričela zdraviti ljudi že v 12. letu; rešila je staršem najboljšega vola. Na vprašanje, odkod ima čudno moč oblasti nad kačami, pa ne da pojasnila. Vrata se odprejo. Prišla je po gospodinjo uboga sirota, ki dela pri sviloprejcu. Kača jo je pčila v peto. Džavajir ni zahtevala nič za zdravljenje, ker je bila ženska pretevna. Potem je prišel star Tatar, musliman, in dejal, kako ga je prestrašila gjurza pri nakladanju kuriva: ležala je v blatu in se ni premaknila. Poklical je Džavajir. Ta je zažvižgala. Starčka je vzela kačo v naročje in jo odnesla domov. Alah je velik! Slava Alahu! Potem je pokazala Džavajir zahvalna pisma, debel sveženj skupaj sešitih umazanih lističev: nerodno rusko, oglato armensko in zvito drobno arabsko pisavo. Zdravniki Tropskega zavoda ne dvomijo, da zdravi Džavajir z lastno slino tako uspešno, ker je imuna, neobčutljiva za kačji pik. Pustila se je počiti spricho zdravnika, pa ji ni bilo nič. A nihče ne pozna skrivnosti stare Džavajir, ker si ne da kemično preiskati ne slin ne krvi. Kakor vse kmetice je nezaupna, se boji, da ne bi izgubila sedanjega zaslužka. In vendar, bi bilo potrebno poskrbeti, da ne odnese svojega načina zdravljenja seboj v grob. — Domačini že zdaj prosijo Boga, naj ji da dolgo življenje; zdravniki imajo dosti manj uspehov v boju zoper gjurze, kakor že priletna kačja kraljica.

*

Pet strašnih dni na koraljnem otoku.

Pred kratkem se je potopil v Tihem Oceanu angleški parnik »Norwich City«. Moštvo in potnike so prepeljali v luko avstralskega glavnega mesta Sidney. Vsi rešeni podajajo o doživljajih po rešitvi grozne opise.

Krog ponesrečenega parnika je morje kar mrgolelo morskih psov, katere so odganjali drzni pomorščaki komaj in komaj z udarci z vesli in sekirami. Kljub najbolj trudapolnemu odporu

in obrambi so krvoločne morske zveri raztrgale in požrle: dva mehanika, tri pomorščake in šest Arabcev, katere so odpluli valovi s krova preluknjane ladje. Prizor, kako so se vrgli psi na žrtve, je bil grozen, ker ni mogel nikdo priskočiti napadenim na pomoč.

Komaj in komaj se je posrečilo nekaterim, da so zapustili razbiti parnik in se rešili na čolnih na samotni korajlni otok. Komaj so izstopili, že so jih sprejele in pozdravile nove grozote. Obala je bilo polna orjaških rakov, kateri so bili oboroženi z 20 cm dolgimi škarjami. Med raki so švigale ogromne podgane. Brodolomci so morali zmetati skupaj in nagromaditi z vso naglico barikade, da so se lahko skrili pred živalskimi napadalci, kojih je lazilo na milijone po otoku. V neprestanih napadih so prebili nesrečniki na strašnem otoku pet dni. Še le na večer petega dne jih je našel parnik, jih rešil zverinskega pekla in jih prepeljal v Sidney.

GOSPODARSTVO Gospodarska obvestila.

Zadružno-gospodarski tečaj. Kakor vsako leto, se prirejajo tudi letos po celi Sloveniji zadružno-gospodarski tečaji, na katerih se predava o stanju kmetijskega zadružništva, o novih nalogah kmetijskega zadružništva in o onih gospodarskih panogah, katere pridejo v prvi vrsti v dotičnem kraju v poštev. Do čim je bil lani obisk na teh tečajih zelo lep, je letos zanimanje v mnogih krajih za te tečaje nepopoljno. V težkih časih, katere preživlja naše kmetijstvo, je gospodarska izobrazba bolj potrebna kot kdaj koli prej, zato je dolžnost vseh merodajnih krogov, kakor voditelji naših posojilnic in drugih zadrug, kmetijskih podružnic, županov, izobraževalnih društev itd., da agitirajo za obilno udeležbo teh tečajev. V letošnjem letu se zelo trudi kmetijsko ministrstvo, da se na deželi priredi kolikor mogoče veliko kmetijskih tečajev, zato je tem bolj potrebno, da se dela nato, da bodo zadružno-gospodarski tečaji prav dobro obiskani.

Naznanilo.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru

obrestuje od 1. januarja 1930 naprej hranilne vloge

brez odpovedi po 5½%

proti trimesečni odpovedi po 7½%.

Rentni davek plačuje hranilnica sama in dobijo vlagatelji obresti v polni meri brez kakaga odtegljaja izplačane.

Za načelstvo: DR. A. JEROVŠEK.

Zadružni tečaj v Mariboru se vrši v času od 20. do 26. januarja 1930. Začetek v ponedeljek dne 20. januarja tega leta ob 9. uri zjutraj v dvorani Zadružne gospodarske banke v Mariboru, Aleksandrova cesta 6. V tečaju se bo praktično poučil vsak udeleženec o poslovanju in knjigovodstvu posojilnic ter vršila sledeča predavanja. V ponedeljek: Zgodovina in razvoj zadružništva. Narodno-gospodarski, npravnovzgojevalen in socijalni pomen zadrug. V torek: Razne vrste zadrug. Kmečki kredit. Denarne zadrug. V sredo: Dolžnosti in delo članov načelstva. Dolžnosti in delo članov nadzorstva. Seje in občni zbori. V četrtek: Nabavne in prodajne zadrug. Ta dan lahko pridejo k tečaju zastopniki nabavnih in prodajnih zadrug, da se pouče osobito o pospeševanju blagovnega prometa. V petek: Produktivne zadrug. Zadrug in dobrotelost na deželi. V soboto: Načela za sestavo bilanc. Naše bodoče zadružno delo. — Udeleženci bodo obiskali osrednjo vinarsko zadrugo in sadjarsko zadrugo, da spoznajo naprave in poslovanje teh dveh velikih produktivnih zadrug.

VI. vinski sejem v Središču se vrši v običajnih zadružnih prostorih pri g.

županu M. Rakuša v Obrežu v torek, dne 21. januarja tega leta ob 11. uri predpoldne. Na kolodvoru bodo sani, oziroma vozovi in avtomobili na razpolago. — Ker je zrastle letos izredno dobra vinska kapljica, ki bo interesantom na razpolago iz celega ljutomersko ormožkega vinskega okoliša, se vljudno vabijo vsi, ki se zanimajo za staro in novo ljutomersko vino, da stopijo na tem sejmu v direktni stik s producenti, ki jim jamčijo za pristno kapljico po najnižji dnevni ceni. Za toplajedila bo preskrbljeno. Na svidenje torej v torek, dne 21. januarja na vinskem sejmu v Središču.

Ustanovitev kmetijskega referata. — Pri sreskem načelniku Maribor, levibreg, se je ustanovil v svrhu pospeševanja kmetijstva za sreze Maribor levibreg in desni in Konjice kmetijski referat, ki bo vodil odslej vse posle, ki jih je imel prejšnji kmetijski oddelek bivše oblastne samouprave v Mariboru. — Interesenti, ki hočejo imeti kakšna navodila o gospodarstvu, se naj obračajo pismeno ali pa osebno odslej le na tukajšnji urad. Ravno tako naj se odslej naprej pošiljajo semkaj vse vloge za podpore itd., ki so namenjene za kraljevsko bansko upravo v Ljubljani.

Gospodinjska šola šolskih sester v Ptuj. V Mladiki v Ptuj se prične pod vodstvom šolskih sester letni gospodinjski tečaj s 1. marcem in traja do 31. avgusta. Sprejemajo se deklice, ki so dovršile obvezne šole in ki se žele izobraziti praktično in teoretično v gospodinjstvu. Starši, ne zamudite prilike in nudite vašim hčeram izobrazbo, ki jim omogoči, da bodo dobre in varčne gospodinje! Natančnejša pojasnila daje vodstvo samo.

V Slovenski Bistrici se vrši v nedeljo, dne 19. tega meseca v hotelu Beograd zadružnogospodarski tečaj. Začetek ob pol 10. uri predpoldan. Predavalo se bo o zadružništvu, travništvu umetnih gnojilih itd. Pričakuje se obilna udeležba iz celega okraja.

Hoče. V torek, dne 7. januarja tega leta se je začel dvomesečni kmetijski tečaj v Hočah ob dveh popoldne. Otvoril ga je g. ravnatelj

TATENBAH

ZGODOVINSKA POVEST.

Dr. O. Ilauinig:

Bil je mož naravnost orjaške postave, na ramenih mu je sedela močna, okrogla glava, od katere so padali dolgi črni lasje na ramena, katera je pokrival črn, z zlatimi nitmi obrobljen in pretkan žametast plašč. Dvoje črnotemnih oči je gledalo izpod močnih obrvi; kazale so odločnost, živahnost, neustrašenost, a zopet neko milino, ki je lastna onemu, ki ima tudi čut za nežno čustvanje.

Gospa zraven njega je bila istotako ponosnega stasa, enakomernega, polnega obraza. Temni črni lasje so se ji vsipavali v dveh močnih kitah čez tilnik, oči so gledale živo, zapovedujoče, imele so poseben blesk, da so vsakega nehote očarale. Nežno-bela polt je kazala na pravo Slovanko. Ko se je nalahno nasmehljala sta se pokazali dve vrsti belih zob, svetlih kakor slonova kost. Temna, žametasta obleka z rlat mi zapon-

3

kami se je oklepala njenega krasnega telesa, okoli katerega se je ovijal širok modrozametast pas, okrašen z dragocenimi kamni, ki so odsevali iz nakita opletenega med lase.

»Kaj pomeni ta zastoj,« se oglasi mlad mož, ki je ravnokar izstopil iz drugega voza. Bil je lepe, krepke postave, črnih las, ljubkega, naravnost nežnega obraza.

»Nič posebnega, moj ljubi brat Franjo, dala sem konjušniku Rudolfiju nekatera povelja zaradi vožnje. Oh, hvala Bogu, da se bližamo Gradcu, že nas pozdravlja Schlossberg.«

»Da, prav imaš,« meni mladi gospod, »kmalu se otresemo prahu, potem pa bo zopet veselo, ko pridemo med družbo.«

»Ah, kaj ta družba,« meni gospa nekoliko vznevoljena, »to so sami licemerci, ki nas gledajo po strani, razni dvorjani iz Dunaja, sami Nemci, ki nas ne vidijo radi.«

»A kadar nas rabijo, nas pa kličejo na pomoč,« oglasi se gospod zraven gospe, »kadar Turki ropajo z orožjem, so kar malodušni ti mehužneži, potem pa smo mi Zrinjski dobri, da krijemo njih hrbte.«

»Dobro, izvrstno, moj svak Peter,« pritrđi živahno mladi spremljevalec, »če bi ne bilo Zrini-

Za dolge
zimske
večere

so

Karl Mayevi

spisi najbolj kratkočasni. Izšli do zdaj trije zvezki po Din 13.— v Cirilovi tiskarni Maribor. Čitajte!

Priol, govoril še je g. dekan Sagaj, potem je g. prof. Simonič predaval o poljedelstvu; razvila se je živahna debata. Udeležencev je bilo nad 70 (30 deklet). Tečaj se bo vršil v nedeljo, oziroma v ponedeljek, torek in četrtek, skozi 7 tednov popoldne od 2. do 4. ure. Predavali bodo strokovnjaki o poljedelstvu, živinoreji, živinozdravništvu, mlekarstvu, kokošjereji, — sadjarstvu, vrtnarstvu, zadržništvu, kmetijskem pravu, vinarstvu in kletarstvu, higijeni, gozdarstvu in čebelarstvu. Pouk je brezplačen. Ker mnogi ne morejo v kmetijsko šolo, imajo tukaj priložnost, vsaj v glavnem se brez stroškov poučiti o vseh panogah kmetijstva. — Brez strokovne izobrazbe je nemogoč napredek kmetijskega gospodarstva. Zato porabite priložnost in pridite v velikem številu! Udeležijo se lahko fantje in dekleta, možje in žene. — Moški in ženske so udeleženi v vseh posameznih panogah kmetijstva, zato je vsem potreben pouk. Koliko bo mogoče, se bo tudi praktično ogledalo in izdelalo.

Ljutomer. Vsem obiskovalcem ljutomerskih sejmov se daje na znanje, da so ljutomerski sejni skoro v vseh koledarjih in pratikah napačno vpisani in se objavlja, da se v letu 1930 vrše v Ljutomeru sejni na sledeče dneve: 14. januarja — živinski sejem, 11. februarja — živinski sejem, 11. marca — kramarski in živinski sejem, 8. aprila — kramarski in živinski sejem, 13. maja — konjski in živinski sejem, 10. junija — kramarski in živinski sejem, 8. julija — živinski sejem, 12. avgusta — živinski sejem, 16. septembra — kramarski in živinski sejem, 14. oktobra — konjski in živinski sejem, 11. novembra — živinski sejem in dne 16. decembra — kramarski in živinski sejem.

Majšperk. Na dan sv. Treh kraljev je pričela pri nas poslovati novo ustanovljena hranilnica in posojilnica. Nadrevizor Vlado Pušenjak in govoril o pomenu kmečkih posojilnic in o varčevanju. Zanimanje za posojilnico, ki bo uradovala vsako nedeljo po rani sv. maši, je veliko. Vsi farani bodo tekmovali med seboj glede pridobivanja hranilnih vlog, med delavstvom se agitira za to, da bi vsak delavec vsak teden vložil vsaj 10 Din v posojilnico. Meseca februarja nameravamo prirediti združno-gospodarski tečaj, da se še bolj poučimo o velikem pomenu združništva in o raznih gospodarskih panogah.

Braslovče. Pri nas se dobro razvijajo naše gospodarske in prosvetne organizacije. V nedeljo, dne 5. januarja se je vršil predpoldan občni zbor kmetijske zadruge, zvečer pa prireditev pevskega društva s petjem in gleda-

liško predstavo. Na občnem zboru kmetijske zadruge je predaval nadrevizor Vlado Pušenjak o gospodarskem položaju, o gospodarski krizi in o delovanju blagovnih združenj. V debato je posegel g. M. Bošnjak, ki je podal zelo primerne nasvete za zboljšanje gospodarskega položaja. Računski zaključek zadruge za 9. poslovno leto izkazuje zelo lep napredek in priča o nesebičnem delu voditeljev zadruge. Blagovni promet zadruge je od leta do leta večji, njen rezervni zaklad se množi, za druga potrebuje od leta do leta manj kredita, in bo v doglednem času lahko izhajala z lastnimi sredstvi. Člani zadruge so zelo zadovoljni z doseženimi uspehi in bodo v bodoče še bolj ko doslej vso blagovno poslovanje vršili potom kmetijske zadruge. Zadruga je v zadnjem času vnovčila precejšnje množine kmetijskih pridelkov in bo v bodoče temu poslu posvetila še več pozornosti. Vsak zaveden kmet v okolišju zadruge mora postati njen član. Naj nam bodo v vzgled kmetje v okraju Gornjihrad, kateri imajo v svojem okraju 5 dobro idočih nakupovalnih in prodajnih združenj. Imeti moramo pred očmi, da so zadruge regulatori cen, ki omogočajo kmetu, da se osamosvoji tudi pri nakupu potrebščin in prodaji kmetijskih pridelkov. Tudi naša ljudska posojilnica je že izdelala svoj računski zaključek, ki izkazuje zelo ugodne rezultate. — Krog vlagateljev posojilnice je vedno večji, pa tudi oni, ki potrebujejo kredit, se radi oglašajo pri posojilnici. Prihodnje leto bodeta slavili kmetijska zadruga in ljudska posojilnica s primerno slavnostjo desetletnico svoje obstoja. Potruditi se hočemo v letu 1930, da bo uspeh v tem 10. poslovnem letu obeh združenj še mnogo lepši ko v prejšnjih letih.

Frankolovo. V četrtek, dne 9. januarja se je pri nas vršil prav dobro obiskan združno-gospodarski tečaj. Nadrevizor g. Vlad. Pušenjak nam je podal jasno sliko našega gospodarskega položaja, orisal hmeljsko krizo in nalogo združništva glede vnovčenja in izvoza kmetijskih pridelkov. Kmetijski strokovnjak inž. J. Oblak je temeljito in obširno razpravljal o pospeševanju živinoreje, o pridelovanju krme in nas vzpodbujal k napredku v kmetijstvu. Bolj ko doslej se bomo v bodoče oklepali kmetijske podružnice in naše stare posojilnice, ki že 30 let vneta deluje v prospelih kmetijstva, ker smo prepričani, da se bo kmečki stan le potom organizacije, potom združenja ojačil in dosegel ugodnejše gospodarske razmere. Večkrat še želimo gospodarska predavanja!

Cene in sejmska poročila.

Mariborski trg. Na mariborski trg dne 11. januarja tega leta so pripeljali špeharji na 75 vozeh 250 zaklanih svinj, kmetje 6 voz krompirja, 8 vozov sena, 4 otave in dva slame. Svinjsko meso so prodajali po Din 15 do 30, špeh od 18 do 21. Krompir 0.80—1.50 Din. Seno 75—100, otava 80—90, slama 50—60 Din. Pšenica 3, rž 2.50, ječmen 1.75—2, oves 1.75, koruza 2—2.50, ajda 2, ajdovo pšeno 5, proso 3.50, fižol 3.40 Din. 1 kokoš 30—50, piščanci 40—70, puran 80—120, domači zajec 15—27 Din. Zelje 1 glava 1—3 Din. Čebula 3—3.50, česen 10 do 12 Din. Kislo zelje 4, kislja repa 2 Din. Jabolka 4—10, hruške 6—8, suhe slive 10—12 Din. Mleko 2.50—3, smetan 12—14, surovo maslo 44 do 48, jajca 1.50—1.75, med 18—20 Din.

Mariborski svinjski sejem. Na svinjski sejem v Mariboru dne 10. januarja je bilo pripeljanih 85 svinj. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči 7 do 9 tednov stari od Din 150 do 200; 3 do 4 mesece stari od Din 350 do 400; 5 do 7 mesecev stari od Din 450 do 500; 8 do 10 mesecev stari od Din 550 do 850; 1 kg žive teže so prodajali od Din 10 do 12.50; 1 kg mrtve teže pa od Din 17 do 18. Prodanih je bilo 69 komadov.

Nekaj misli o Kmetijski zvezi.

Troje označuje slovenskega kmetovalca ter mu daje smer in vsebino življenja: zemlja, materina beseda in vera.

Iz zemlje takorekoč vzklije, v njo izlije svoj znoj, da z žuljavimi rokami pridela za sebe in druge dragi kruhek in v to zemljo truden in zdelan položi svoje telo, kakor orok v naročje svoji materi.

V svojem materinskem jeziku govori s svojci in z Bogom; zato ga ljubi, spoštuje in cení. In že dolgo ne bi bilo te besede, ako bi je ne ohranil kmet in njegovi sinovi.

Svojo zemljo in svojo besedo pa je ohranilo naše ljudstvo kljub vsem viharjem v zgodovini in kljub vsem prizadevanjem številnih nasprotnikov, ker je verovalo v Boga. Starši in Cerkev sta že otroka učila, a v zrelejši dobi je

skih in Frankopanov, Nadasdyjev ter drugih plemenitašev, bi dunajski nemški mehkužneži ne mogli plesati tako veselo in brezskrbno ter se vdajati razkošnim veselicam; prepuščajo nam skrb, da čuvamo na meji.«

»Če jim še sedaj pomagamo,« poseže vmes gospa in oči se ji zaiskrijo, »tako bomo stavili tudi pogoje, da bodo vedeli, da smo mi Hrvatje tudi narod, ki zna sam vladati in ne igrati vloge sužnja.«

»Premilostljiva gospa grofica,« spregovori Rudolphi, ki je zdajci prijezdil k vozu, »vse je pripravljeno za nadaljevanje vožnje, solnce se že nagiba in tam za Šekelnom se zbirajo temni oblaki.«

»Tedaj naprej,« veli nagovorjena, »v Ravberhofu izstopimo, Rudolphi, saj veste, grof Viljem Tatenbah nas je povabil v svojo palačo.«

Rezko Rudolfovo povelje se zdajci zasliši, vsak je zavzel svoj prostor in potovanje se je zopet nadaljevalo.

Ko je stalo solnce še nekoliko nad hribom, na katerem se je svetila mala cerkva sv. Ivana in Pavla, so odprli čuvaji močna železna vrata na južnovzhodni strani mesta Gradca in cel s; revod se je naglo pomikal proti ponosnemu po-lp-

ju Ravberhof, kjer je prebival Viljem Leo grof Reinsteinski in Tatenbah, vitez reda Joaniterjev in veliki prijor, tajni svetnik in predsednik vojnega sveta.

Kdo so bili ravno došli gostje, je bralec lahko uganil. —

Bili so to Peter Zrinjski iz rodu slavni Zrinjskih s svojo soprogo Ano Katarino rojeno Frankopan, sestro Frana Frankopana, iz starodavne rodovine Frankopanov, katerih člani so že igrali v zgodovini zadnjega Babenberžana, Friderika Prepirljivega ter Hohenstaufa Konradina posebno vlogo.

Rudolphi je bil je že dolgoletni konjušnik grofice Zrinjske. Bil je po rodu Italijan, ki je imel tudi vse lastnosti tega naroda. Dičila pa ga je lastnost, da je bil svoji gospodnji zvesto vdan in je tudi natančno izvrševal njena povelja. Ravno radi svoje živahnosti, pogumnosti ter zvitosti se je prikupil grofici v toliki meri, da je bil nekak zaupnik njenih tajnih zadev.

Z velikim veseljem so bili sprejeti došli gostje po gostitelju grofu Viljemu Leopoldu Tatenbahu, s katerim se je spoznal grof Zrinjski na Dunaju ob prišli posvetovanj zaradi bojnih načrtov zoper Turka. Že priletni, a vedno ponosni, sicer pa

Ste naročeni na listi
NEDELJA?

Izhaja vsak teden? Prinaša vsakokratni nedeljski evanĝelij in razlagi ter druge produke verske članke, razen tega pa tudi lepo povest "Otroci naše ljube Gospe" in mišne zgoševce za določ. Stane mesečno le 2.- Din (leto 24.- Din). Se danes si naročite Nedeljo po dopisnici na naslov: **UPRAVA NEDELJE, MARIBOR, SLOVENSKA UL. 20,**

vsak sam v bolesi in veselju, v počitku in delu zaslutil in spoznal, da ni samo črvič med črviči ne žival med živalmi, temveč nekaj višjega in popolnejšega. Tedaj je na svoji zemlji v svoji besedi kot mož — otrok molil svojega Boga v nebesih.

Naša »Kmetška zveza« hoče na tem temelju zidati, nadaljevati hoče delo naših prednikov in ga spopolniti v spomnavanju potreb in zahtev današnje lobe in njenega razvoja. Ona hoče doseči, da bo slovenski kmet stal krepek, čvrst in zdrav v svoji državi in da bo upoštevan činitelj v svetu. Toda pot k temu cilju je še precej dolga, truda in dela mnogo in samo, če bomo imeli trdno vero v cilj, veliko ljubezni do dela in bomo rabili svoj zdrav razum, bomo cilj dosegli.

Poglobiti bo treba še zelo kmetijsko strokovno izobrazbo med našim ljudstvom, kajti naša zemlja je sicer lepa, toda vsled svoje oblike in sestavine in izsesanosti skopa in revna. Slovensko pridnost bo treba združiti z razumom, da bo uspeh dela boljši in obstoj kmetiskim družinam zasiguran. To bo vršila »Kmetška zveza«.

Naši ljudje morajo vedeti, kakšen je gospodarski in duševni razvoj drugod po svetu, zato morajo razširiti svoj pogled preko naših meja v daljni svet, ker hočemo in moramo imeti mesto pod božjim solncem. To bo tudi učila s svojimi časopisi in z živo besedo na sestankih in tečajih »Kmetška zveza«.

Vseh nalog za gospodarsko povzdigo in posebno za izobrazbo in vzgojo duha, stanovske zavesti in stanovske kulture ne more izvršiti ne strokovna šola ne »Kmetijska družba«, temveč le močna lastna stanovska organizacija, sloveča na vzajemnosti vseh, ki so istil misli in imajo iste cilje. Zato pa je potrebna »Kmetška zveza«.

»Kmetška zveza« hoče črpati iz zdravih pravirov našega kmetškega ljudstva, seznaniti svet z vrlinami in dobrinami, ki jih ima naša kmetška hiša in opozarjati ter zahtevati, da se te dobrine in vrline spoštujejo in čuvajo.

dobrosrčni grof Tatenbah se je vsled svojega, nad vse vljudnega obnašanja takoj prikupil grofici Zrinjski in njenemu bratu, ki tudi nista varčevala z laskavimi besedami hvale o tako ljubem sprejemu sredi nemškega plemenitstva. —

Priprave za slovesni dan so bile v polnem teku. Vsak lastnik hiše se je potrudil, da je olepšal svoj dom; posebno v bližini grada, v katerem se je nastanil cesar, je bilo živahno življenje in vrvenje.

Rešiti pa je bilo še posebno kočljivo vprašanje, na kateri način naj se izvrši poklonitev. Peti dan po slavnostnem vходу so se zbrali cesarjevi komisarji, med katerimi je bil tudi Viljem Leopold grof Tatenbah, v dvorani deželne hiše, kamor so jih privedli odposlanci deželnih stanov, med njimi tudi grof Ivan Erazem Tatenbah.

Zbrani so bili vsi člani deželnih stanov. Bil je kaj lep prizor, ko so se zbrali vsi plemenitashi cele dežele v različnih dragocenih nošnjah, da se posvetujejo o cesarskem pismu, ki ga je izročil dvorni kancler deželnemu maršalu grofu Saura, katerega je nato prečital tajnik deželni stanov.

Po daljšem govoru grofa Saura, ki je opisal običaje, po katerih se je izvršila poklonitev različnim vladarjem v Gradcu, so se cesarski komi-

smetovalci, spomnite se Svetopolkeve oporoke in svarilen vzgled naj vam bodo sinovi Svetopolka, ki niso hoteli poslušati svojega očeta! Le v vza-

jemnosti vseh, ki jih družijo mišljenje in delo, se boste zamogli ohraniti in ne boste podjarmljeni ne drugim stanovom in ne tujim narodom.

Tako blágo

primerno tudi za najnežnejšo kožo

Vsako milo čisti, vendar pa nima vsake te prednosti, da bi bilo za kožo povsem neškodljivo.

Elida Favorit milo polepša tudi najfinejšo polt. Je izredno blágo in čisto ter daje cobilno dišečo peno. Velik kos. zelo izdaten vs'ed izredne kakovosti.

Milo ELIDA Favorit

SVETIČ

cerkvene vseh velikosti, navadne, voščene Ia, Ila in IIIa, silkanne — KADILLO po najugodnejših cenah
Kupite v TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU, KOROŠKA CESTA 5.

sarji odstranili. nakar se je začelo razpravljanje o vsebini cesarjevega pisma.

Tozadevno so se mnenja podelila in tako so se tudi člani deželnih stanov razcepili v dve stranki. En del je bil za to, da se sprejme cesarjeva ponudba zaradi poklonitve, drugi je zastopal mnenje, da se ima postopati po starih običajih.

Nastalo je vrvenje med zbranimi, besedičenje sem in tja, da drug drugega niso razumeli.

Ker ni bilo mogoče razpravljati, pozove deželni glavar navzoče, da zavzamejo svoja mesta, ter da besedo baronu Ernestu Purgstallu.

V izbranih besedah je zastopal govornik stališče, da se ima izpolniti cesarjeva volja in da stanovi pokažejo s tem najbolje svojo vdanost in zvestobo novemu vladarju.

Ko je govornik končal, mu je sledilo ploskanje od strani njegovih somišljenikov.

Zdajci se dvigne na levi strani Fran Frankopan. Bil je še le 19 let star, sin generala v Karlovcu, a bil je kaj živahen. Ponašajoč se s starim plemstvom, je bil ponosen, ob enem hrepeneč po vladanju. S svojo sestro grofico Zrinjsko je imel popolnoma iste lastnosti.

Oči vseh so se obrnile na mladega plemeni-

NAŠA DRUŠTVA

Kraljevič Andrej — protektor Prosvetne zveze. Prosvetna zveza v Mariboru in Ljubljani je prejela v četrtek, dne 9. januarja, obvestilo, da prevzame Njegovo Visočanstvo princ Andrej pokroviteljstvo nad Prosvetno zvezo v Ljubljani in Mariboru. S tem je Njegovo Veličanstvo kralj zopet dokazal, kako visoko ceni delo za ljudsko prosveto ter da ima pravo in solidno izobraževalno delo med narodom v Njem vedno veliko zaslanbo. To visoko odlikovanje bo za naše prosvetne organizacije in za prosvetne delavce v posameznih krajih širom naše domovine bodrilo in pobuda, da se tega dela poprimejo še z večjo vnemo, ki naj rodi najlepše sadove za narod in državo.

Mladeniška Mariijna družba frančiškanske župnije v Mariboru ponovi v nedeljo, dne 19. januarja ob pol 5. uri popoldne nabožni viteški igrokaz v petih dejanjih »Valovi strasti in ljubezni« v dvorani Zadrufne gospodarske banke. Prijatelji mladine naj ne zamudijo pogledati si to krasno mladinsko predstavo, ki je prvikat sijajno izpadla.

Krščanska ženska zveza v Mariboru je imela pretečeno nedeljo svoj redni občni zbor ob obilni udeležbi članic ter podpornikov in prijateljev zveze. Pri volitvah je bil izvoljen stari odbor z izjemo dveh novih odbornic, ki sta zavzeli mesti umrle g. Agate Sedivy in pa g. Štern Julijane, ki je odložila mesto odbornice vsled starosti. Naj bi se smernice, ki si jih je določil odbor za prihodnjo poslovno dobo v polni meri uresničile in tako dvignili še višje prapor krščanske ljubezni do trpeših in potrebnih ter versko mlačnih. Naj bi ne bilo krščanske žene in matere, ki bi ne bila članica že mogočne armade, zbirajoče se pod zastavo Krščanske ženske zveze.

Romanje v Marijino Celje. Centralni odbor prosvetnih društev frančiškanske župnije v Mariboru obvešča slavno občinstvo, da priredi letos o binkoštnih praznikih veliko romanje v Marijino Celje, kamor so Slovenci pred vojno tako radi hodili. Avstrijska železniška uprava je dovolila 30 odstotkov popusta na železnici ter skupni vizum s potniškim li-

stom. Natančnejša pojasnila se objavijo pravočasno. Golež Anton, predsednik.

Pišce. V minulem letu je naše prosvetno društvo slavilo redko slavnost dvajsetletnice svojega obstoja. Ob tej priliki nam je gospod župnik Franc Toplak orisal v lepih besedah delovanje društva in vse požrtvovalne in delavne člane minulega dvajsetletja. Zlasti pa nas je spomnil gospoda Franca Božiček, ki je kot takratni naš kaplan največ storil, da se je društvo ustanovilo, in pa tudi gospoda Gomilška, ki nam je društvo ustanovil. Ni pozabil tudi na g. kaplana Rakun, ki je celih sedem let neumorno deloval na prosvetnem polju pri nas. Vsem našim dobrotnikom in neumornim delavcem smo enodušno zaklicali: »Bog jih živi in jim obilo povrni ves njihov trud!« Nato smo vsi zapeli pesem »Lepa naša domovina«, ki jo je spremljala naša domača godba. Sledila je krasna igra »Dom«. Igralci so pogodili svoje vloge prav dobro, nekateri celo izvrstno. Ob priliki proslave so se dali vsi igralci slikati z našim voditeljem g. župnikom. — Sporočiti moram tudi bridko vest, da je preminula vzorna in delavna članica Zorka Rožman. Bila je že od otroških let bolj slabega zdravja, a kljub temu delavna čez svoje moči. Neštetokrat je sodelovala pri naših prireditvah. Bila je tudi blaginčarka in vneta članica Marijine družbe. Nad pol leta jo je mučila jetika, ki ji je komaj dvajsetletni vzela življenje. Dne 20. decembra je izdihnila. Otrok Marijin, počivaj v miru. Tvoja duša se raduj pri nebeški Materi!

Častitim župnim uradom! Ker je svečnica že blizu, je zadnji čas za naročilo sveč. Prosimo, da izvršite naročilo čimprej, da vas bomo mogli pravočasno postreči! — Ponovno spominjamo na naše svoječasno okrožnico in cenik, ki vas obvešča o našem dobrem blagu in konkurenčnih cenah. Priporočila se Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Kmetijski tečaj v št. Ilji pod Turjakom Okrajno glavarstvo je na tozadevni odlok k. banske uprave organiziralo po tuk. kmet. referentu poljuden kmet. gospodarski tečaj, ki se bo vršil na tukajšnji osnovni šoli. V tečaju bodo sodelovali in predavali naši domači strokovnjaki na podlagi domačih gospodarskih razmer in potreb ljudstva v okraju. — Pouk bo torej povsem poljuden, brez vsake običajne učenostne navlake, in bo imel bolj značaj gospodarskega razgovora, kakor videz šolske ozkosrčnosti. Sodelovali bodo: okrajni kmet. referent, okr. živinozdravnik, okr. šum. referent, okr. zdravnik itd. Kmetovalci, ude-

ležujte se v čimvečjem številu predavanj, ki se bodo vršila redno vsako nedeljo od 9. do 12. ure in vsak četrtek od 2. do 6. ure. Slovensna otvoritev šesttedenskega tečaja s sodelovanjem politične in duhovne oblasti se bode vršila v nedeljo dne 19. januarja tega ob 9. uri zjutraj.

DOPISI

St. Ilj v Slov. goricah. Dne 8. januarja se je poročil tukajšnji cerkveni ključar g. Franc Lilek z gdč. Reziko Očerl od Sv. Jakoba. Na gostiji so veseli svatje na pobudo starešine Majhen Ludvika darovali 210 Din za novo bogoslovje in 100 Din za dijaško kuhinjo. Novoporočencema želimo obilo osrečel!

Hoče. Zanimivo je zasledovati vsako leto številke o gibanju prebivalstva. Kakor smo slišali na novega leta dan, je bilo rojenih 144 otrok (lani 159), umrlo je 68 oseb, torej imamo čistega dobička 58, kar je vsesako dobro znamenje. Smrt res ne izbira po določenem redu, ampak po svoje: pobrala je 31 malih otrok, v starosti od 5 do 60 let pa je bilo malo smrtnih slučajev, pač pa je poklajala v drugo življenje precejšnje število starih ljudi (kar pa obenem kaže, da pri nas precej ljudi dočaka lepo starost): v starosti od 60 do 70 let 13, od 70 do 80 let 19, od 80 do 90 let pa 6. Imeli smo 6 slučajev mrtvouda in 15 žrtev jetike, en samomor in še en roparski umor 72 letne starke, katere morilca pa še niso zasledili. Nekateri spravljajo samomorilca v zvezo z roparskim umorom, ker je bil od tistega dne še bolj divji in nasilen. Sladki zakonski jarem je bil lani posebno vabljen, ker so poroke doslej skoro rekordno številko 46 (21 več ko pa lansko leto). Živahno je pri nas tudi stavbeno gibanje, zlasti v občinah v ravnini vstajajo hiše skoro kakor gobe, ker stalno raste tudi število prebivalcev. Naj bi novo leto prineslo vsakemu in vsem zdrav razvoj in srečo!

Ranče pri Slivnici. Dne 9. januarja je umrl tukaj posestnik in dolgoletni naročnik Slovenskega Gospodarja Janez Hojnik, ki je bil rojen 1847. Radi vedno treznega življenja je dosegel tako visoko starost. Svetila mu večna luč!

Vurberg. Dne 8. januarja, drugi pravoslavni božični praznik je bil v sanatoriju ruskega rdečega križa v gradu zanimiv koncert. Prišla je ruska godba in ruski pevci. Godba je igrala izključno slovanske komade. Pri ne-

taša, ki je začel govoriti.

Nekateri nasprotniki so mrmrali, češ, kaj bo ta govoril, ki je še tako mlad, kaj on ve.

A kmalu so morali utihniti, ko je grof Frankopan s prijetno zvonečim glasom vedno bolj živahno zastopal stališče, da se varujejo stare pravice.

»Tudi jaz sem član štajerskih deželnih stanov, zato imam pravico govoriti, če tudi vidim, da nekateri majojo z glavo, kakor bi hoteli reči: kaj nam bo ta povedal. Toda kakor sem mlad, tako tudi vem, da imajo deželni stanovi tudi svoje pravice in ne samo dolžnosti. Od nekdanj je bilo tako, da je moral vladar razpisovati deželni zbor, ki potem zahteva poklonitev. Če prevzamemo dolžnosti, nam pristoja tudi, zahtevati naše pravice. Zakaž bi se naenkrat vpeljale novotarije; staro je naše plemstvo, stare so tudi naše zahteve, ki so jih dosedaj priznali vsi vladarji.

»Dobro, dobro, Frankopan,« se slišijo glasovi v njegovi bližini.

»In kako hoče cesar priseči,« nadaljuje Frankopan in se vedno bolj razvema, »sporočilo se je, da hoče storiti prisego pred odposlanci deželnih stanov. To je zopet nekaj novega. On je naš vladar, zato pa imamo tudi pravico, da položi

očitno pred nami prisego, vsi hočemo to slišati, kakor tudi mi javno prisegamo.«

»Izvrstno, le dalje,« slišijo se zopet medklici.

»In kaj nam pomaga poklonitev,« nadaljuje grof Frankopan, »ako cesar ne ugodí vsem težnjam in pritožbam, gospodje, taka poklonitev je naravnost otročja igra, — na to mi ne pristano.«

»Čisto prav ima, mi mu pritrjujemo,« zakličejo vsi pritožbe.«

Čejo posamezni na govornikovi strani, med tem, ko nastaja na nasprotni strani nemir.

»Naše zahteve so utemeljene,« pravi Frankopan, »mi hočemo imeti pismeno potrjene naše pravice in svoboščino, kar se mora zabeležiti v posebni knjigi in zajamčiti s cesarjevim pečatom, in sicer v treh mescih, v kateri dobi se imajo

Po teh besedah je nastal občen hrup, ki se je še le polegel, ko se je dvignil baron Purgstall ter zagovarjal svoje stališče. Ob koncu je še pripomnil:

»Če bi obveljalo stališče grofa Frankopana, bi moral cesar še pred vhomom v mesto pred zaklenjenimi železnimi vrati, kakor je bilo ob času cesarja Rudolfa, položiti prisego in potrditi vse pravice in svoboščine.«

NA POLJANI

— najboljša Meškova povest je zopet na razpolago. Vsakdo naj jo še lo zimo prebere! Stane Din 25, vezana Din 33. Naročila se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

katerih točkah so pevci prekrasno peli ali posamezno ali v zboru. Najprej so zaigrali godci marš »Boj pod Savjanom«, potem je sledila »Žiru (življenje) za carja«, »Rubenčki (zvončki pri konju)« in še mnogo prelepih komadov. Največje navdušenje pa je zavladalo, ko so godci igrali »Kavkaški ples«. Med igranjem je Kavkazec, oblečen v narodno obleko in oborožen s petimi kindžali (dolgimi noži), plesal svoj divje lepi narodni ples, takozvano lezginko. Med divjim plesom je en kindžal za drugim vrgel izza roba in jih započil v pod. Veliko navdušenje in burno ploskanje je žel za zahvalo spretni Kavkazec. Koncert je trajal približno tri ure, pa je še preneglo minulo. Udeležilo se ga je vodstvo sanatorija, bolniki in vse drugo osobje. Nekaj gospodov je bilo tudi od zunaj povabljenih. Prelepa hvala vodstvu sanatorija, g. šefu dr. Bol. Okolokulak, izvrstnim pevcem in vrlim godcem za umetniški užitek.

Vurberg. Na Štefanovo smo imeli božičnico. Grof Herberstein je prišel iz Ptuja s svojimi hčerami in sinovi ter je pred krasno okrašenim božičnim drevescem v pisarni na svoji pristavi obdaril 74 otrok z različnimi darili. 35 jih je dobilo čevlje, drugi so prejeli komad obleke. Vsak pa še pecivo in sladkarije po vrhu. Z gospo učiteljico so zapeli par mičnih pesmic, se vljudno zahvalili svojemu dobrotniku ter so odšli z radostnim srcem. — Na svetih Treh kraljev smo imeli občni zbor izobraževalnega društva, katerega se je udeležila večinoma mladina. V preteklem letu je društvo priredilo več lepih iger v župnijskem domu, katere so bile dobro obiskane. Knjižnica društva je narastla za celih 50 knjig, večinoma prav lepe vsebine. Ker je dosedanji predsednik Jakob Lorenčič odložil svoje mesto, ker je po očetovi smrti prevzel posestvo, je bil izvoljen za novega predsednika Franc Ogrinc. Želimo mu veliko uspeha na tem mestu! — Dne 8. januarja smo pokopali vrlo gospodinjico Terezijo Črunko. Njenega pogreba se je udeležila velika množica ljudi. Rajna je bila dobra krščanska mati in izvrstna gospodinja, ki je poleg svojih velikih skrbi tudi veliko čitala. Bila je vneta članica izobraževalnega društva, pa tudi sama si je nakupila dosti knjig, katere je pridno čitala. Lani je podarila 10, letos pa 35 teh knjig izobraževalnemu društvu, za kar se je predsednik društva na občnem zboru najlepše zahvalil. Bog dai dobri ženi večno plačilo, sorodnikom pa izrazimo tem potom naše sožalje!

Podgorje pri Slovenjgradu. V naši župniji je umrla po dolgi in mučni boleznii zelo priljubljena žena in dobra mati Visočnica v 61. letu starosti. Pogreb je bil v nedeljo dne 5. januarja popoldne ob veliki udeležbi sorodnikov in znancev. Žalujejo za njo posebno dobri otroci, osem po številu in oče Visočnik, skrbni gospodar velike kmetije in stalen naročnik »Slovenskega Gospodarja«.

Šmartno pri Slovenjgradu. Na novega leta dan smo imeli izreden pogreb. Pokopali smo ob ogromni udeležbi občinstva najstarejšo župljanko, 106 let staro Jožefo Breznik iz Golavebuke. Kot bivša služkinja, oziroma pestunja je bila na stara leta navezana na usmiljena srca in precej let je bila ob občinski ubožni oskrbi. Ob grobu je govoril poslovilne besede č. g. kaplan Fr. Babšek ter povdarjal plemenito razumevanje občine Golavabuka za socialno skrbstvo, katere je pod vodstvom g. župana Hribenika hvalevredno skrbela zadnja leta za rajno ubožico ter ji priredila tako veličasten pogreb. Zadnjo čast so ji izkazala dekleta, ki so jo nosila in gasilno društvo s svojo pridnostjo ter polnoštevilni občinski odbor. Slika rajne je bila objavljena v Ilustriranem Slovencu dne 3. aprila 1927, stran 111. Njen vrstnik 98 letni Svetina Rok iz Legna, katerega slika je bila tudi objavljena, je umrl že prošlo leto dne 9. avgusta. — V petek pa je že zopet zanel mrtvaški zvon, in sicer 77 letni Frančiški Šuler, po domače Tribulovi mamicici iz Legna. Bila je vzorna krščanska gospodinja.

Mnogo je trpela zadnje tri mesece, pa je bila vdana v voljo božjo ter tako srečno prestopila prag te solzne doline. Naj počivata v miru!

Sv. Benedikt v Slov. goricah. V pretečenem letu je bilo v naši župniji rojenih 86 otrok, umrlo je 42 oseb in tri po nesrečah izven župnije, tako da imamo 41 ljudi prirastka. V 10 letih je bilo rojenih 745 otrok, umrlo pa je 542 ljudi; imamo torej v 10 letih 203 ljudi prirastka. Poročenih je bilo 21 parov. Sv. obhajil je bilo podeljenih 25.780. Sv. misijon, ki so ga tretji adventni teden vodili trije č. gg. misijonarji od Sv. Jožefa v Celju, je znova poživil celo župnijo, apostolstvo mož in mladeničev pa bo v bodoče poleg Marijine družbe v nemalo naš moški svet za vzorno življenje. — Kot zadnjo smo 29. decembra pokopali dobro in skrbno mamicico Lucijo Rozman s Stare gore. Dočakala je 82 let. Naj v miru počiva blaga mati in zvesta tretjerednica. — Zelo pridno čitamo v naši župniji. Mohorjevih udov imamo 270, tako, da smo na tretjem mestu v škofiji. »Slovenskih Gospodarjev« prihaja v župnijo 250, »Bogoljuba« 100 iztisov, »Glasnika Srca Jezusovega« 185, »Našega doma« 115, »Katoliških misijonov« 40, »Kraljestvo božje« 25, »Cvetja« 27, »Nedelja« 10, »Vigredia« 18, »Mladosti« 25, »Mladik« 6, »Kmetovalcev« 40, »Sadjarjev« 27, »Čebelarjev« 7, nekaj »Slovencev« in »Domoljubov«, nekaj malega tudi veri nasprotnih listov. Knjižnica bralnega društva je polna lepih knjig, le pridno si jih izposojajte tekom zime!

St. Bolfenk v Slov. goricah. Pri nas je več dopisnikov za »Slovenskega Gospodarja«. — Kdo ne ve za Matjaža Beleca, ki dela poleg trstikovih orgljic za Dunaj, tudi pesmi in povesti. Pred par meseci je izšla knjižica povestic »Skrita sreča«. Njegove pesmi iz vojnih časov pa so tudi v spominu. V staroslavnem Bišu, v rojstni vasi dr. Muršeca, bolfenskega najznamenitejšega moža, in Jakoba Gomilška, pesnika one znane pesmi: »Slovenec sem«, ali pa: »Če študent na rajžo gre«, in tiste: — »Kovač si je našel tobak«, poleg teh velikih in drugih že rajnih pomenljivih Bišancev pa so tudi danes še v Bišu razumniki, sicer bolj skromni, pa dosti sposobni, da dajejo v »Gospodarja«. — Potem je še omeniti, da bolfanska stolpna ura že tri mesece v občjo zadovoljnost dobro gre, pravilno bije in na vse strani pravilno kaže. Urar, g. Martin Jesenek iz Šmarja pri Jelšah, jo je prestavil z ne malim trudom nižje pod zvonove (prej je stala visoko nad zvonkim tramovjem) ter jo večinoma s starim materijalom tako umno sestavil, da bo, če že ne ravno petdeset let, pa vendar več let tekla in bila na veselje vseh, ki so za popravo prispevali, posebno posestniki, kov iz občine Trnovci.

Sv. Ana v Slov. goricah. Minul je resni adventni čas in tudi prelepi božični prazniki so za nami. Sedaj so zopet nove skrbi, posebno za mlada dekleta. Možile bi se rade, pa kaj, ko so fantje tako izbirčni. Koliko jih bo neki iz Marijine družbe prišlo na vrsto? V letu 1929 so štiri članice vstopile v zakon. Četrta je bila Tonika Žižek, hčerka podpredsednika katoliškega prosvetnega društva, ki se je poročila z blagim mladeničem Josipom Špindler. Večkrat je nastopila v raznih vlogah na odru in nas razveselila. Ženin je bil pa duša vsega delovanja v našem društvu in mu gre tudi največja zasluga pri gradbi društvenega doma. Tovarišice so nevesto sprejele z zastavo in se s kratkim nagovorom od nje poslovile, ženina pa Ore. Iz društvenega doma je plapolala državna zastava in tam je novoporočeni par pozdravil v imenu društva preč. g. župnik ter gostom omenil njegove zasluge in izrazil željo, naj ostaneta še tudi zanaprej močna opora pri prosvetnem delu.

Sv. Ana v Slov. goricah. Katoliško prosvetno društvo priredi v nedeljo, dne 19. januarja tega leta igro »Sanje« s petjem popoldne po večernicah v društvenem domu. — »Slovenski Gospodar« ima tukaj 182 naročnikov; tudi

Glasnik, Bogoljub, Katoliški misijoni so zelo razširjeni. Misijonskih koledarjev se je razpečalo lani 120. — V preteklem letu je bilo rojenih 88, umrlo jih je 58 in poročenih je bilo 39 parov. Da bi bili srečni! Sv. obhajil se je razdelilo 13.409, za 1246 več kakor pretečeno leto. O Božiču se je ustanovilo apostolstvo mož in mladeničev.

Cven. Po hišah v naši občini smo ob praznikih dobili električno razsvetljavo.

Svetinje. Še so nam doneli v ušesih prijetni zvoki orkestra, ki je tako lepo povzdignil slavo Brezmadežne na dan 8. decembra lanskega leta pod vodstvom g. G. Rakuša, ko nam je že medtem pripravil imenovani gospodarstvo novo presenečenje. Na novega leta po maši je zasvirala njegova polnoštevilna krasno ubrana godba par krepkih koračnic. Dal Bog, da kakor je bilo leto 1930 začeto, naj bi se tudi tako končalo v veselju in zadovoljnosti vseh. Mlademu kapelniku in organistu g. G. Rakuša pa, kakor celi njegovi godbi, želimo Svetinčani veselo, srečno in blagoslova polno leto 1930.

Zreče. V večnost se je preselil Filip Matavž Brežan, star 75 let. On spada med tiste občane, ki so se prvi začeli pečati z umno sadje-rejo. Imel je navado, kakor nekdanj župnik Slatinšek pri Sv. Kungoti, da je cepil divjake, ki jih je potem zasadi pri katerem gospodarstvu. Gospa poštarica Jurša je iz Amerike dobila naznanilo, da je tam njenega brata do smrti povozil nek avtomobil. — Ono jutro ob štirih je Ivanu Kanglar zgorelo gospodarsko poslopje. Vzrok požara še ni razjasnjen.

Št. Ilj pri Velenju. Občinski odbor je v svoji zadnji občinski seji imenoval preč. g. svetnika in župnika Franca Schreinerja in prejšnjega župana in posestnika Alojza Krajncu, po domače Irbar, za velike zasluge na zadržnem, kmetijskem in prosvetnem polju v tukajšnji občini za svoja častna občana. Naše iskrene čestitke! — Na praznik svetih Treh kraljev se je poročil v Celju tukajšnji domačin, monopolni uradnik Rafael Vranjek, sedaj v Sinju, z gđc. Pavlo Orozel. Tudi njima iskrene čestitke in obilo sreče in blagoslova. — Lovski zakupnik g. Kvartič bo ta teden nastavljal divjačini strup. Opozarjajo se zato lastniki psov, da bodo imeli ta čas pse priklenjene.

Št. Ilj pri Velenju. O priliki izročitve častne častne diplome prejšnjemu županu tukajšnje občine g. Alojzu Krajncu so prijatelji v veseli družbi v gostoljubni Irberjevi hiši darovali 130 Din za šentiljski društveni dom. Prosvetno društvo izreka vsem iskreno zahvalo!

Št. Ilj pri Velenju. Zaslužen odlikovanje. Občinski odbor Št. Ilj pri Velenju je imenoval tukajšnjega gospoda župnika Franca Schreinerja častnim občanom. Dne 29. decembra lanskega leta je izročil občinski odbor odlikovancu lepo diplomu. Ob tej priliki se je domači župan v spremstvu celotnega odbora zahvalil gopodu župniku za njegovo veliko delo na verskem, kulturnem in gospodarskem polju, ki je povsod želo tudi prav lepe uspehe, da je šentiljska župnija v vsakem oziru vzorna. — Gospodu odlikovancu želimo tudi mi, da bi mogel tudi v bodoče tako vsestransko plodnosno delovati v lepi šentiljski župniji.

Male dole pri Vojniku. Naša vasica ni ravno ena izmed največjih, majhna pa tudi ni. Šteje okoli 27 hiš, oziroma posestnikov in ima približno 130 duš. Ime samo »Male dole« razodeva, da je ena izmed manjših. Pravilno bi se morala imenovati »Mali dol«. Tako je slovniško pravilno! Govori in piše pa se povsod »Male dole«. Zato sem tudi jaz napisal zgornji naslov dopisu tako. Pri nas je sicer dosti premožnih posestnikov, a tudi ti si niso svojega imetja pridobili z lahkoto, ampak v trudu in znoju. Zemlja je ponekod slaba, ravnine pa je tudi zelo malo. Vendar pa se, četudi je vse hribovito in težavno za obdelovanje, tudi tu dela opravijo vedno o pravem času in brez posebnih težav. Seveda, tudi ravn-

nec brez težav ne obdeluje svojih polj, kaj še le posestniki hribovitih krajev, katerim kane premnogokrat kaplja pot v trdo, izsuno zemljo. — Zda pa še nekaj, kar se ne tiče našega kraja, marveč drugih krajev. Gre za naslednje: Ako se mlad človek dandanes poda v svet, dostikrat pozabi domače kraje, domače običaje, mnogokrat tudi materinskega jezika noče poznati več. Glavni vzrok temu je, da dandanes mladina ne ostaja zvesta svoji rodni grudi, ako se poda v tuji svet. Domači kraji, domače šege ali navade se jim zdijo vse preveč preproste, oziroma neprimerne običajem tujih krajev. Šumne veselice ter druge take prireditve, ki se uprizarjajo dan na dan po takih krogih, so navidezno ljudstvu v zabavo, v resnici pa v škodo. Ker taki, ki premnogokrat hodijo po takih veselicah, zapravljajo svoje poštenje, še bolj pa ljubezen do rodne zemlje. Ti se naj spomnijo na koroško narodno pesem: »Kdor rod svoj taji, še zemlja ne pije njegove krvi!« Resnične so pač te besede, le da bi si jih vsak zapisal globoko v srce, ko zapušča rodno zemljo in se podaja na tuje...

Grize pri Celju. Tukajšnje gasilno društvo je uprizorilo na Štefanovo lepo uspelo izvorno slovensko štiridejansko dramo »Prisega o polnoči«. Dvorana ge. Amalije Piki je bila do zadnjega kotička napolnjena. Da bo ustrezno željam občinstva, se bo igra ponovila v nedeljo, dne 19. januarja tega leta ob pol 4 uri popoldne v isti dvorani. Pričakujemo, da bo tudi tokrat poset tako razveseljav.

Slivnica pri Celju. Zadnji četrtek, dne 2. januarja 1930 smo spremili k zadnjemu počitku daleč naokoli znano in priljubljeno mlinsko mamo, Marijo Jagodič. Nismo pričakovali, da jo bo ljubi Bog že sedaj odpoklical k sebi na plačilo za vsa njena dobra dela, ki jih je s tako vdanostjo in veliko vero doprinašala svojemu Stvarniku. Ena največjih njenih zaslug poleg milosrčnosti in ljubezni napram vsem potrebnim in trpečim je gotovo ta, da je vzgojila vse svoje otroke v pobožnosti in globoki veri. Za to svoje veliko delo je že prejela v nebesih svoje plačilo. Otroci ji tega v življenju niso mogli poplačati. Številno spremstvo na zadnji njeni poti je bilo v veliko uteho zbranim njenim otrokom in njenemu možu, ki so bili v svoji veliki žalosti neutolažljivi. Ne moremo se dovolj zahvaliti v. g. profesorju Antonu Polutniku, ki je že v boleznih drage rajne delil svojo tolažbo, duševno in telesno, za njegovo zadnje spremstvo od hiše žalosti. — Ljubi Bog mu bodi plačnik za vse! Hvala in priznanje gre tudi požrtvovalnim požarnikom pod vodstvom g. načelnika Krajca, ki so nosili drago rajno! Vsem drugim pa, ki ste prišli od blizu in daleč, sorodniki iz Sv. Štefana, Št. Jurija, Teharij, Zagorja in domače fare, hvala lepa vam za vaše sočustvovanje! — Osamljeni ate in žalostni otroci so vam iz srca hvaležni.

Sv. Križ pri Slatini Slovenec je napačno pomotoma poročal o veliki umrljivosti v križevski nadžupniji v letu 1929. Krstne in mrtvaške knjige govorijo drugače. Lani je bilo rojenih 123 otrok, umrlo je 74 oseb, prebitek znaša torej 49. Zadnjih sedem let je bilo vpisanih v tukajšnje rojstne knjige 858 otrok, v mrtvaške pa 529 oseb; prirastek je torej čeden in znaša 329 oseb. Umrljivost je nizka, povprečno znaša letno samo 75 oseb. Rodi pa se na leto povprečno 123 otrok. Tako znaša

povprečni letni prebitek 48 oseb. To znači, da je na Slatini zdravje doma. — V obsotelskih župnijah se je še ohranila starodavna in lepa navada hišnega kropljenja ob božičnih praznikih. Pri tej priliki se nekatere družine posvete božjemu srcu. Lep spomenik si postavijo z darom za novo bogoslovje. Kastrunovi iz Sv. Katarine so poklonili v ta prepotreben namen 30 Din, Naratovi iz Zg. Negonja pa 20 Din. Kakor vsako leto, smo tudi letos zaključili blagoslavljanje hiš na Boču pri g. Plemenitašu. Mala družbica je zložila tam za bogoslovje kar 92 Din. Bog povrni blagim dobrotnikom! — Na ponovitev igre »Revček Andrejček, dne 5. januarja tega leta je prišlo skoraj več občinstva ko na prvo predstavo. Jih je menda pritegnila navzočnost bivšega režiserja g. Drvodela, ki nam je nazorno orisal razmere v Slovenski Krajini. Igralci so se potrudili nuditi pazljivim gledalcem čimveč užitka. Nепrestano so se morali muzati šegavemu »Andrejčku« g. slatinskemu uradniku Novaku. —

Delavno bralno društvo vabi že sedaj na pustno prireditev. Videli boste, kako nastopa na našem lepem odru »Deseti brat«. Na svidenje!

Jurklošter. Umrla je v petek, dne 10. januarja tega leta za pljučnico gospa Helena Grad, posestnica gostilne in mesarije v Jurkloštru »na Glažuti«, vdova po pokojnem Antonu Grad iz veleugeldne rodbine Gradov v Laškem, Celju in Šmarju pri Jelšah. Zapušča edino, 12 letno hčerkico Dragico, katero je pač zgodaj zadel ta usodepolni udarec. Pokojna je bila velika dobrotnica revežev, pijancev pa ni trpela v svoji gostilni. Četudi ženska, jim je odločno odrekla pijačo vselej, ko so pričeli rogoviliti. Vse je ugnala. Imela je lep red v gostilni, dobro vino in tudi dobro hrano si dobil vsak čas. Zato je imela vedno dosti rednih gostov. Blag ji spomin!

Sprejme se takoj priden pekovski učenec pri Andreju Rakuš, pekovskem mojstru, Sv. Urban pri Ptuj. 60

Mala oznanila

Upravištvu odgovarja na razna vprašanja samo takrat, ako je priložena znanaka za 2 Din za odgovor. UPRAVNIŠTVO.

V »Mala oznanila« stane vsaka tesača Din 12. Najmanjša cena za oglas je 8 Din. Manjši zneski se lahko vpošljejo tudi v znakah.

Najboljši in najcenejši rum si sami naredite, če si kupite **Rumov cvet** v drogeriji WOLFRAM (Kane), Maribor, Slovenska ulica.

Načenejši vir za urezavanje šip, kakor prirezavanje po meri in velika zaloga modernih okvirjev pri **Ivan Klančnik**, steklarna, Maribor, Slovenska ulica 15 (za Ljubljansko kreditno banko). 1312

Bučnice, o'ušene in neolušene zamenjam s pravih bučnih oljem, lepe suhe slive ku-pim. Jos. Jagodič, trgovina špecerije in železnine, Glavni trg 15, Celje. 4

Upravitelj (majer) za srednje kmetsko posestvo se išče z nastopom od 1. februarja 1930 naprej. Ponudbe na oglasni oddelek tega lista. 3

Išče se za posestvo izven mesta pristavnike (majerje). Vpraša se pri g. Krajnc, gostilna Straschil, Breg pri Ptuj. 1

Sprejememe konjskega hlapca in majerja s 1. februarjem, oženjenega z več delavskimi močmi. Hlapec ima mesečno plačo, družinski udi pa dnevno. Prošnje je nasloviti na: Oskrbništvo graščine Bizeljsko, via Brežice.

Viničarja s tremi delavskimi močmi sprejme Šepec, Maribor, Grajski trg 2. 69

Učenko sprejme šivilja na deželi. Naslov v upravi. 73

Majer, kravar, zmožen govedoreje, izurjen v mlekarstvu s do štiri delavskimi močmi se sprejme. Twickelnovo oskrbništvo, Krčevina — Maribor. Istotam viničar s 4 delavskimi močmi. 70

Večje posestvo z viničarijo, obstoječe iz travnikov, njiv, vinogradov, sadonosnika in šum, hiše kakor tudi gospodarskega poslopja, vse v dobrem stanju, skoraj novo; preša ter velika klet, novo zidana, četr ure oddaljeno od cerkve, se radi družinskih razmer po ceni proda. Vinko Plohl, Zagorje 14, Sv. Tomaž pri Ormožu. 68

Sprejme se viničar in ofer na štirinajst-dnevno poskušnjo. Julika Klemenček, Malečnik 13, sv. Peter pri Mariboru. 55

Posestvo 18 oralov pri lepi zidani cesti in viničarijo tri orale proda Pak Jakob, Partinje 83, Sv. Jurij v Slov. goricah. 53

Hlapec, oženjen, išče službo. Počehova 268, Maribor. 72

Čebelnjak kupim s praznimi panji. Franc Hrvat, Vurberg. 71

Iščem priidnega fanta 14—17 let starega, ki bi imel veselje pomagati pri gospodarskih poslih. Plača po dogovoru. Šuman, poštar, Sv. Lenart v Slov. goricah. 61

»Skrita sreča«. Knjigo »Skrita sreča« z 11 lepimi povestmi pošljem vsakomur, ki mi pošlje v kuverti za 9 Din neobrabljenih pošt-nih znamk ali pa denar po poštni nakaznici in pa svoj natančen naslov. Nikomur ne bo žal! Na naslov: **Marija Belec, Sv. Bolšenk v Slov. goricah**. Na brezplačna naročila se ne oziram. 57

Elzafluid, vse Elza izdelke, **Alga**, Maga, Purga, »Energina« kina vino, **Juniper**, Francosko žganje, Franc Jožefovo grenčico, **Planinka** zdravilni čaj-dobite vedno v trgovini — **Fr. Senčar, Mala Nedelja in Ljutomer**. 59

Zahvala.

Za takojšnje izplačilo pripadajoče podpore po našem pokojnem očetu g. Mat-evžu Damiš izrekamo tem potom

»LJUDSKI SAMOPOMOČI« v Mariboru najlepšo zahvalo. Kdor še ni član tega prekornistnega društva, naj ne odlaga s pristopom.

Sv. Lenart v Slov. gor., 10. jan. 1930.

67

Žalujoči ostali.

Vaše prihranke naložite popolnoma varno pri
KREKOVIM POSOJILNICAM * Meljska c. 10, Maribor

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Rentni davek se vlagateljem ne odtegne. 65

Obresti: Za vloge: nevezane 6—7%, vezane 7½—8%.

Ček. zav. v Ljubljani rač. št. 14349.

Posojila po 9—10%.

Nalagajte po položnicah!

Rešilci uganke „Božična zvezda“.

1. Nagrado Din 50 v gotovini: — Kristina Kranc, Napečnikova, doma v Pernicah, p. Muta.

2. Zvezek Karl Mayevih spisov: Balazič Martin, Mihalovec, pošta Ivanjkovci pri Ormožu.

3. Zidanšek, Sv. pismo I. del: Feliks Kovačič, Devica Marija na Polju pri Ljubljani.

4. Ostali rešilci (ki so poslali po 5 Din, so dobili Slomškovo sliko):

I. Ramšak — Franc Zagernik — Štefan Balazič — Franc Perko — Leskovar Ljudevit — Muršič Janez — Jurač Rafael — Šega Franc — Ros Janez — Anton Irgl — Kolar Matija — Hebar Anton — Horvat Neža — Šalomon Janez — Škamlec Fran — Šušmelj Alojz — Fr. Mikl — Franc Kšela — Matija Sever — Anton Pouh — Založnik Franc — Fras Jožef — Ignac Moškotelc — Anton Franc Milanšek — Franc Škrjanec — Janez Obrul — Franc Raktek — Alojz Žnajden — Narat Franc — Flegar Janez — Tomazič Vinko — Rok Čanžek — Pečnik Franc — Alojzij Prosenjak — Karl

Rek — Franc Šalar — Franc Meserko — Zlatar Ivan — Hanje Leopold — Alojz Meško — Franc Kranthoker — Ernst Huton — Bežan Josip — Pislak Janko — Zmaher Josip — Zaura Jakob — Mager Alojz — Rozika Skrbinšek — Ivan Turker — Petelinšek Matija — Hočevar Marijan — Franc Vrbnjak — Franc Koprive — Lempel Branko — Kržič August — Josip Ratajc — Jožica Čuk — Klavora Ferdo — Frančiška Meško — Rupert Suhač — Branko Šavc — Pečnik Ernst — Andrej Bac — Janez Zrece — Jakob Kozar — Martin Kranjc — Al. Ranfl — Martin Vošnjak — Franc Preložnik — Vladimir Pušnik — Franc Dobaj — Leprej Adolf — Lešer Franjo — Belej Anton — Hlade Jožef — Franc Skaza — Janez Koren — Stegenšek Klement — Cecilija Zavrtnik — Karner Pavel — Fras Janez — Konrad Pihler — Anton Jordan — Markuš Ernst — Beve Marcelin — Terčič Ivana — Alojz Bezjak — Dominik Hribernik — Ožir Alfonz — Pepca Plohl — Avgust Strmšek — Šerbela Franc — Jordan Štefan Rojšek Franc — Gjorek Geza — Koje Jožef — Vraber Marija — Jožefa Riedl — Gujznik Ignac.

Slika „Vsi za Slovenskega Gospodarja“ so pravilno sestavili:

Alojz Meško — Franjo Krenthofer — Jožef Zelenko — Jurij Frič — Franc Sprinčnik — Martin Jagodič — Martin Sužnik — Albina Planinc — Pukšič Vinko — Hojnik Ciril — Vavpotič Joža — Jernej Turk — Trčko Franjo — Franc Weber — Julijana Emeršič — Tkavec Albin — Rajšp Franc — Topolovec Fran — Franjo Krefl A. Magdič — Marta Puconja — Matija Povše — Alojz Bezjak — Terčič Ivana — Pesjak Ivan — Pečuh Franc — Franc Obran — Jožef Hlade — Pavel Vošner — Kosi Jakob — Kornelij Hutolin — Feliks Ravter — Franc Hutolič — Franc Pajškruh — Antonija Bukovec — Franc Rojšek — Franc Zelenik — Gornjak Franjo — Neža Simonič — Jožef Bezjak — Franc Horvat — Karl Bal-

tazar — Cita Oswald — Betka Vrečko — Rudolf Veselko — Zorko Jožef — Franc Stokar — Marija Koser — Marija Cimerman — Ivan Brumnik — Jakob Plevnik — Martin Čivič — Vinko Potočnik — Franjo Kovačec — Blaž Rojko — Viktor Slemenik — Ivan Sovič — Franc Knez — Andrej Vrbovšek — Vraber Marija — Kati Čerenak — Franc Petrič — Hudina Davorin — Peter Zagoršak — Marija Šegula — Filip Povdu — Dominik Ramuta — Franc Osterc — Rop Ivan — Gabrijel Lušin — Anton Šuler — Žlik Janez — Divjak Janez — Stih Franc — Markovič Marija — Karl Koren — Leopold Sigolič — Fran Rantaša — Zamuda Karl — Jernej Ozvaldič — Vajda Andrej — Franc Mikl — Julijana Kekec — Šte-

Vse
zahtevajo le
Schicht
RADION

1582

fan Poteko — Ana Teligo — A. Arih — Kroljič Franc — Frančiška Rodošek — Cehner Farl — Ignac Moškotelc — Ivan Turken — Horgel Franc — Peter Naveržnik — Viktor Plečko — Kolarič Anton — Janez Lesjak — Franc Gaber — Franc Salar — Jernej Veršič — Tomaž Suhač — Pavel Štangler — Josip Kokol — Breznik Jožefa — Nežika Pöhrnich — Mihael Rogina — Martin Petek — Ignac Šef — Franc Kolarič — Alojzij Prosenjak — Ursnik Maks — Rok Čanžek — Jakob Kranjc — Vinko Tomazič — Franc Tis — Jožef Vodopivec — Karl Letnik — Drnik Marko — Franc Strnel — Jernej Drozg — Čelcer Anton — Ivan Ročnik — Peter Domanjko — Alojz Forstnarič — Vrbnjak Franc — Anton Mavrič — Franc Zagorec — Ignac Čeh — Janezek Polič — Feliks Pustinek — Kmetec Franc — Peter Irgolič — Slavko Zličar — Ana Zollner — Petek Aleks — Anton Knez — Alojz Knez — Matija Puconja — Jajs Jožef — Miha Bastič — Martin Hrašovec — Karner Karl — Alojz Ciglar — Ignac Drašak — M. Hercog — Lojze Perko — Žižek Ludovik — Hrustelj Ela — Juri Bergles — Horvat Ignac — Zelenik Jurij — Jožefa Riedl.

1000 dinarjev dobiš!

Vsak naročnik Slovenskega Gospodarja, ki je plačal za celo leto 1930 naročnino, dobi 1000 dinarjev podpore, ako bi v letu 1930 pogorela hiša, v kateri stanuje. To podporo ne dobi samo lastnik hiše, ako pogori hiša nad njim, ampak tudi najemnik, ofer, majer ali viničar, sploh vsak, ki nad njim pogori hiša, če je plačal celoletno naročnino. Podpore izplača uprava Slovenskega Gospodarja. Plačajte torej naročnino za celo leto, da bodete v slučaju nesreče deležni 1000 Din podpore.

Sadjarji, pozor!

Knjige za sadjarja: Bele, Sadjarstvo 52 Din. — Humek, Breskev in marelica 10 Din. — Humek, Praktični sadjar 80 Din. — Humek, Slike najboljših zlahtnih hrušek 10 Din. — Humek, Sadno vino in sadjevec 10 Din. — Humek, Sadje v gospodinjstvu 24 Din. — Kafol, Sadjarstvo 10 Din. — Priol, Amerikanski način sortiranja in pakovanja sadja 5 Din. — Priol, Spravljanje, razbiranje, ulaganje, shranjevanje, razpošiljanje sadja 16 Din. — Zupanc, Konserviranje sadja in povrtnine za doma 16 Din. Knjige nakupite v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Kaj je kultura. Kmet je prišel iz Duna in pravil sosedu: »Ti, tam je kultura!« — Sosed: »Kako to sodiš?« — Kmet: »Pomisli! Tam so delavci, ki mesečno preoblečejo srajco. Uradniki tedensko, visoki gospodje kar dvakrat na teden!« — Sosed: »In predsednik republike?« — Kmet: »Ta pa kar: eno dol, drugo gor, eno dol drugo gor!«

Sprava. Žena, ki se je v prvem prepiru z možem spravila z njim, je dejala: »In da se to nikoli več ne zgodi, dragi Marko, dajva takole napraviti! Kadar bova oba ene misli, imej ti prav, kadar pa sva nasprotnih misli, pa jaz!«

Najemnik: »Kako morete vendar imeti svinjak tik spalnice? To gotovo ne more biti zdravo.« — Kmet: »Toda pri nas še nobena svinja ni radi tega zbolela.«

Velik gospod. Pijanec, po cesti grede, sam sebi: »Glejte, glejte, kako lepo je, če je človek pijan! Najvišja gospoda se mi lepo umiče s poti, sicer se pa moram vedno jaz.«

Sitno. Korporal: »He, Cene, ti si umazanec! Kakšna pa je tvoja puška? Blatna in umazana je kot gnojne vile! Takoj mi greš k raportu!« — Cene: »Prosim, gospod korporal, še le sedaj vidim, da sem v naglici vzel vašo puško!«

Učinki vina. Oče: »Sin, sin! Kaj bo, če se ne odvadiš pijančevanju?« — Sin dijak: »Oče, le bodite brez vse skrbi! Glejte, dobro vino nareja dobro kri; dobra kri povzroča dobro voljo; dobra volja nam daje lepih misli; lepe misli nas navajajo do dobrih del in dobra dela nam pomagajo v nebesa.«

Zavozil ga je

ker se ni znal o pravem času varovati. Zato sedaj leži . . .

Ako se želite o pravem času varovati prehlajenja, gripe, bolečin v vratu, kašlja, hripavosti in sluzenja — tedaj morate vedno grgrati s Fellerjevim prijetno dišičim Elsafluidom! »Elsafluid« z zakonom zavaran! Skozi 33 let služi to dobro narodno sredstvo in kosmetikum za izpiranje oči in ušes. Notranje pri krčih, žledenih bolečinah in napetosti — takoj nekoliko kapljic na sladkorju!

To pomaga!

1467

V lekarnah in vseh podobnih trgovinah: poizkusne stekleničice 6 Din, dvojne steklenice 9 Din, specialne steklenice 26 Din.

Po pošti najmanj 1 zavoj z 9 poizkusnimi, ali 6 dvojnimi, ali 2 specialnima steklenicama stane 62 Din. Pet takih zavojev še s poštnino in zavojem samo 210.— Din. Naročila na naslov:

**EUGEN V. FELLER, lekarnar,
STUBICA DONJA, Elsatrg 341.**

Ako potrebujete dobro odvajalno sredstvo, ki krepi želodec, tedaj zahtevajte Fellerjevo Elsa-krogeljico, 6 škatljice 12 Din.

LUNA EKSPORTNA HIŠA, MARIBOR

Aleksandrova cesta 19

Dobroznana, najboljša in najcenejša tvrdka za nakup galanterije, pletenine, kratkega blaga ter igrač na drobno in debelo. 577

Iščem služkinjo 30—40 let staro, ki zna kuhati in delati na vrtu. — Naslov na upravo lista pod »Samostojna«. 47

Sprejma se dekla 30 do 40 let stara za vsako delo. Naslov na upravo lista. 29

Dekle 30 do 40 let staro, z večletnimi spričevali, ki res razume svinjerejo ter je v tem svojstvu službovala že na večjih posestvih — sprejme uprava škofijskih posestev Betnava pri Mariboru. Oglasijo naj se samo vestne, ki želijo stalnega mesta. 42

Hiša in pol johe zemlje se prodaja po nizki ceni. Hiša še ni izgotovljena. — Naslov v upravi lista. 45

Več enoletnih jabolčnih okulanov ima na prodaj I. GLINSEK, Ložnica, Št. 11, p. Velenje. 1377

Novosti! Novosti! Aparat za udevanje šivank! S tem aparatom lahko vdenete vsako šivanko od najmanjše do največje, tudi na šivalnih strojih! Aparat stane samo 3 Din! 4 kom samo 10 Din. E. TURIN, zastopstvo novih izumov, Celje. 52

Tamburc kupim že rabljene, bisernice, kontra-ico, I. II. III. brač, I. II. Iugarijo in berdo. Večernik Adolf, Bresternica, Maribor. 54

Majer kateri se razume na nasad novih goric se sprejme pod dobrimi pogoji. Ponudbe pod: »Trezen in zanesljiv« na uredništvo lista. 63

CIRILOVA KNJIŽNICA

obsega sledeče zvezke:

1. Dr. Karl Capuder: **Naša država.** (Razprodano.)
2. Dr. Leopold Lénard: **Jugoslovanski Piemont.** Din 7.—
3. Dr. Leopold Lénard: **Slovenska žena v dobi narodnega preporoda.** Din 10.—
4. **Moj stric in moj župnik.** Din 4.—
5. G. J. Whyte Melville: **Gladiatorji, I. del** Din 8.—
5. G. J. Whyte Melville: **Gladiatorji, II. del** Din 10.—
7. H. G. Wells: **Zgodba o neviđnem človeku.** Din 7.—
8. B. Orczy: **Dušica, I. del** broš. Din 16.—, vezan Din 30.—, II. del broš. Din 25.—, vezan Din 40.—, III. del broš. Din 32.—, vezan Din 44.—
9. A. Conan Doyle: **V Libijski puščavi.** Din 12.—
10. Arnold Bennett: **Živ pokopan.** Din 8.—
11. Illamo Camelli: **Izpovedi socialista.** Din 16.—
12. E. R. Burroughs: **Džungla, I. del** Din 18.—, II. del Din 14.—
13. Elza Lešnik: **Šumi, šumi Drava . . .** Din 5.—
14. Matija Lubša: **Slovenske gorice.** (Razprodano.)
15. Erckmann Chatrian: **Zgodbe napoleonskega vojaka.** Din 12.—
16. Antonijo Fogazzaro: **Mali svet naših očetov.** Din 28.—
17. Anton Kosi: **Iz otroških ust. I. del** Din 8.50.
18. Dr. J. Jeraj: **Kadar rože cveto.** Din 8.50.
19. J. F. Cooper: **Zadnji Mohikanec.** Din 11.—
20. Pavel Keller: **Dom.** Broš. Din 22.—, vezan Din 35.—
21. Gabriel Majcen: **Zgodovina Maribora.** Din 10.—
22. H. R. Savage: **Snubitev kneza Šamila.** Broš. Din 32, vezan Din 42.—
23. Kazimir Przerwa-Tetmajer: **Rokovnjači izpod Tatir** in druge povesti. Broš. Din 16.—, vezan Din 28.—
24. Artur Sills: **Smrtna past.** Din 9.—
25. Anton Kosi: **Iz otroških ust. II. del** Din 16.—
26. Dr. I. Črni križ pri Hrastovcu. Broš. Din 18.—, vezan Din 28.—
27. Ksaver Meško: **Legenda o sv. Frančišku** in druge. Broš. Din 16.—, vezan Din 24.—
28. Karl May: **Križem po Jutrovem, I. knjiga.** Broš. Din 13.—
29. Artur Achleitner: **Planinski kralj.** Broš. Din 26.—, vezan Din 35.—
30. Karl May: **Križem po Jutrovem. II. knjiga.** Din 13.—
31. Karl May: **Križem po Jutrovem. III. knjiga.** Din 13.—

Vsaka reč ima svojo dobro stran. A: »Povej mi, Adolf, kako si le moreš vzeti ženo, ki jeclja?« — B: »To ima tudi svojo dobro stran! Glej, predno zvečer izgovori besede: A-a-a-do-dolf, a-a-li g-gre-š ž-že zo-zopet v go-go-o-stil-stilno?, tedaj sem že davno zunaj pri vratih!«

Grenka smrt. Grenka smrt na vrata kljuka, ostro koso ima s seboj, in vpraša »Kje si Luka? Hitro vstan' in pojdi z menoj!« Luka vpraša: »Kdo tu kljuka? Kdor kaj hoče, naj gre k nam,« ko pa malo ven pokuka, vstraši se, da ne ve kam. »Grenka smrt, ne bodi taka, me nikar ne kliči zdaj, dosti starih tebe čaka, prosim te, le pojdi nazaj. Jaz še zdaj ne morem umreti, kozolec moram prej pokriti, stare krone tud' prešiti, svoje hčere omožiti. Krave moram prej napasti, in kokošim zobat dati, za drug drv nasekati in kobile podkovati. — Škornje moram prej nabiksati in klobuk skrtačiti si, babam moram tresk nacepit, cela pravda ven še ni. Pojdi, uzem' druge kajone, ki živet' ne mor'jo več, na, tu imaš tri stare krone, pojdi, le pojdi od mene preč.« Smrt pa koso zauzdigne in ureže ga za vrat, Luka le en' mal' zamigne — vse opravi naenkrat.

Zlobno. Plešast gost: »Natakar, ta-le laš sem našel v jedi.« — Natakar uslužno: »Prosim, gospod, le obdržite ga!«

Pred frančiškansko cerkvijo sta stala dva kmeta. Dobro kupčijo sta napravila in sta bila dobre volje. Za šalo je eden vprašal tovariša: »Zakaj pa ima ta cerkev dva stolpa?« Tovariš ni vedel odgovora, zato mu je sam odgovoril: »Veš, zato, da midva oba lahko naenkrat pogledava na uro!« — Zdaj je bilo pa tega sram, je pa dejal: »Poslušaj zdaj ti mene in mi povej, kateri izmed teh dveh stolpov je moškega in kateri ženskega spola?« — Ker sedaj oni ni vedel odgovora, mu je odgovoril: »Vidiš, tisti stolp je ženskega spola, v katerem na veliki petek raglja ropoče!« — Zdaj sta si bila kvit s svojimi šalami, ko pa sta prišla domov, je oni prvi vedno iskal priložnosti, da se obdrži kot zmagovalec in brihtnejši na površju. Pri slovesu na vasi se je naenkrat domislil: — »Poglej na naš stolp. Samo eden je in petelin je na vrhu. Povej mi, zakaj pa je petelin in ne kokoš?« — Seveda oni ni vedel odgovora in mu je ta sam moral odgovoriti: »Zato; ker če bi bila kokoš, bi fajce znesla, ki bi se dol skotalilo in ubilo.« — Pa sta se vesela razšla.

»Ni ga razumlj. Kmetič je prihitel leta 1928 na kolodvor, pa je kljub temu zamudil vlak. Vprašal je postajenačelnika, kdaj gre drugi vlak. Ta mu je odgovoril, da ob 19.29. Mož pa je odvrnil: »Torej še le drugo leto! Bom pa šel raje peš!«

Učenec: »Zakaj se imenuje ono drevo tam vrba žalujka?« Učenec: »Zato, ker dobivate vi od nje palice, s katerimi nas tepete.«

A: »Trideset let sem že poročen in sem vsak večer doma pri ženi.« — B: »To je pa vzgledna ljubezen!« — A: »Ne, ne! To je — giht!«

Pri obedu: Na mizo pride skleda ričeta, na katerem ležijo kašne klobase. Gospodinja, ki ima študente na hrani, k svojim hčeram: »Vzemite klobase, dekleta, da bodo mogli študentje k ričetu!«

Dober zagovornik: Sodnik: »Imate zagovornika?« — Zatoženec: »Svojo ženo sem pripeljal s seboj; ta ima jezik za tri dohtarje.«

Če je nevihta. Žena: »Dvakrat je že treščilo, ti pa še čakaš. Tak, zašgi no brž, kaj mečkaš, ali ne veš, da smo denarja potrebni?« — Mož: »Molči, baba! Ta tresk je sosedov. Mo je še le — četrtič!«

Specialiteta :

1981
 Otroške nogavice
 Ženske nogavice
 Moške nogavice

L. PUTAN, Celje
 Ustanovljeno leta 1898

Ste li svoj denar zavrgli? 20 % kronski boni, katere je vsakdo prejel pri žigosanju kronskih bankovcev, se po najkulantnejši ceni kupujejo. — Prometna bančna družba z o. z., Maribor, Cankarjeva ulica 14. 43

Kupin harmonium, pianino ali glásovir (rabljeno). Naslov: Mirko Hrvtaj, uprava graščine Križovljan grad pri Ormožu. 44

Sadna drevesa, visoka stebela in okulanti, najboljše ukoreninjena. — Tudi vlnsko trsje v raznih sortah na najboljših podlagah. Kakor triletno smrečice za žive meje, razpošilja: Drevesnica I. Gradišnik, Dobrna pri Celju. Cenik zastoj! 40

Dva šivalna stroja in ročni mlin proda Janez Zloj, Bratislavci pri Moškanjcih. 50

Trgovski učenec — se sprejme takoj v trgovino z mešanim blagom in deželnimi pridelki. Mora biti zdrav, iz poštene hiše ter imeti dva razreda meščanske ali srednje šole. — Franc Senčar, Ljutomer. 51

Bolni na pljučih.

Mnogo tisoč ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji novi umetnosti hranjenja,

ki je že mnoge rešila. Ta se lahko uporablja pri vsakem načinu življenja in pomaga, da se bolezen hitro premaga. Nočno potenje in kašelj prestane, telesna težina se poveča, pljuča polagoma poapne in bolezen izgine.

Resni možje

zdravniške znanosti potrdijo prednost moje metode ter jo radi priporočajo. Čimprej začnete s mojim načinom prehrane, tem bolje za vas.

Popolnoma zastoj

dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega znanja. Ker pa moj založnik razpošilja skupno samo 10.000 komadov brezplačno pišite takoj, da boste tudi Vi med srečnimi prejemniki knjige. 22

GEORG FULGNER, Berlin-Neukölln,

Ringbahnstrasse 24. Abt. 624.

Poročne prstane

kupite najceneje samo pri tvrdki

M. Uger-jevemu Sinu
 Maribor, Gosposka ul. 15

Ure, zlatina, očala. Popravila hitro, dobro in po ceni. 1444

Knjiga kakor kino so Karl May-ovi spisi

ki so do zdaj izšli 3 zvezki po Din 19.—
 v TISKARNI SV. CIRILA V MARIBORU.

Kupci

Konfekcijska in manufakturna trgovina

Ivan Mastnak, Celje,
 Kralja Petra
 cesta 15

Lastna izdelava perila in oblek ter nudi ugodno priliko, da si nakupi vsakdo po najugodnejši ceni iz prvovrstnega blaga narejena oblačila.

Velika izbira usnjatih sukenj.

Velika zaloga najlepših štof, hlačevine, blaga za perilo, krojaške potrebščine in razne vrste drugega blaga. 1405

Pozor

Predno si nabavite zimsko blago obiščite

Trgovski dom v Mariboru.

Največja modna trgovina v Sloveniji meri 98½ mtr z 36 velikimi izlozbami. Velikanska izbira vsakovrstnega blaga nudi čudovito nizke cene. KONFEKCIJI plašče od 300 Din naprej kakor tudi vse blago ceneje kot drugod. Modne knjige zastoj. 1899 Modne knjige zastoj.

Denar naložite najboljši in najvarnejši pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

r. z. z. d. z.

Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri.

Stanje hranilnih vlog nad 55.000.000 dinarjev.

Vlagatelji ne plačajo od obresti

nobenega rentnega davka

ter dobijo obresti izplačane v celoti brez kakega odtegljaja. 1

Oblastna hranilnica mariborske oblasti

Centrala: MARIBOR, Trg Svobode 3.

Podružnica: CELJE, Cankarjeva II, nasproti pošte.

(Preje: Južnoštajerska hranilnica, Celje).

Dovoljuje vsakovrstna komunalna, melioracijska in hipotekarna posojila, da je posojila na vrednostne papirje in v tekočem računu, eskontira in reeskontira menice, izvršuje žirovne in kontokorentne posle in vse druge v denarno stroko spadajoče transakcije.

Sprejema vloge na vložne knjižice in tekoči račun od zasebnikov, ustanov in drugih denarnih zavodov ter jih **obrestuje na jugodnejše.**

Za vse obveze Oblastne hranilnice mariborske oblasti **jamči dravska banovina** z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. **Zato so naložbe v zavodu pupilarno varne.**

Vlagateljem izven Maribora in Celja pošlje na zahtevo položnice.

662

Kar na uri lahko presodite je pravzaprav samo zunanost, a najvažnejše je vendarle stroj, za katerega pri nakupu ne morete vedeti, ali je dober ali slab. O Suttner-urah iz lastne renomirane švicarske tovarne ur se ve že čez 32 let, da so prvorazredne, ter da grede točno do sekunde. Prave Suttner ure dobite po vseh cenah.

Že za **44** Din dobite pravo švicarsko Anker-Remontoir-uro št. 120 najtočnejše regulirano, a samo 58 Din stane prava švicarska Remontoir-Roskopf ura št. 121 s Ia strojem, svetlečimi se radium številkami in kazalci.

A samo **98** Din stane zapestna ura št. 3720 z kožnatim jerrrenom, dobrim strojem, dobre kakovosti.

Dalje plačamo samo **94** Din za pravo Anker-budilko št. 125, poniklano, 16 cm visoko. Žepne in zapestne ure, okrasne predmete in darove vseh vrst iz zlata, srebra itd.

v najmodernejši izdelavi, ure nihanke, kuhinjske ure itd. v ogromni izbiri najdete v veliki novi ilustrirani domači knjigi, katero

tudi VI brezplačno dobite, ako jo zahtevate še danes od strokovne urarske tvrdke 1466

H. SUTTNER, LJUBLJANA ŠT. 992.

Suhe gobe fižol orehe 1341
in druge pridelke plačuje najbolje
Sever & Komp., Ljubljana

11 oralov sadonosnega posestva, čez 500, rodecih čez 20.000 kg, jablan, gorica, njive, sena za 4-5 glav živine. Velika hiša, primerna za trgovino, kleti s prostorom za do 300 polovnjakov, pet minut do velike ceste, 7 km do kolodvora, na prodaj. Vprašati pri Nik. Cizerlj, Zavrč pri Ptuj. 48

Kupim malo posestvo 3 do 4 orale zemlje v bližini Maribora. Naslov v upravi lista. 46

Pravilna odločitev!

Poleg vode igra pri pranju največje vloge tudi milo. Uspeh pranja je odvisen od njega, vsled česar je v interesu gospodinje da kupuje najbolje!

Tako milo ki vzdržuje vse dobre lastnosti je poznano terpentinovo

milo Gazela

1579
po katerem sega danes na stotisoče gospodinj!

VOZNI RED

veljaven od 6. okt., je izšel. Dobi se v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru in stane

2 Din

Pozor kmetovalci! Gips (mavec) za gnojenje po ceni Din 45.— za 100 kg za takojšno dobavo nudi tudi manjše množine Rudolf Dergan trgovec, Laško. Kupi pa hrastov, javorjev, gabrov, orehov, črešnjev in jesenov les ter hrastove prage (švelerje) in prosil tozadavne ponudbe na gornji naslov. 49

Najvarnejše in najboljše naložite denar pri Ljudski posojilnici v Celju

registrovani zadrugi z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog znaša nad Din 85.000.000.—. Posojila na vknjižbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji.

Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov-posesnikov z vsem svojim premoženjem.

Rentni davek plačuje posojilnica iz svojega in ga ne odteguje vlagateljem.